Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj

na roky 2016 - 2023

PRÍLOHA Č.1

ANALYTICKÁ ČASŤ

(kompletné neskrátené znenie)

OBSAH

1. Úvod **4**

2. Súhrná charakteristika územia **6**
2.1 Súhrná geografická a kultúrno – historická charakteristika 7
2.1.1 Dostupnosť 7
2.1.2. História obce a okolia 8
2.1.3. Administratívny vývoj 8
2.1.4. Historické pamiatky 8
2.1.5. Významné lokality, legendy 9
2.2 Celkové hodnotenie geograficko-historického potenciálu obce 9

3 Sociálna charakteristika – ľudské zdroje **10**
3.1 Základné demografické údaje – charakteristika obyvateľstva 10
3.1.1 Vývoj počtu obyvateľov 10
3.1.2 Veková štruktúra obyvateľstva 12
3.1.3 Prognóza vývoja obyvateľstva obce 14
3.2 Marginalizované rómske komunity 15
3.3 Štruktúra obyvateľstva podľa národnostnej príslušnosti a vzdelania 15
3.3.1 Štruktúra obyvateľstva podľa národnostnej príslušnosti 15
3.3.2 Štruktúra obyvateľstva podľa úrovne vzdelania 16
3.4 Nezamestnanosť 19
3.4.1 Vývoj nezamestnanosti 19
3.4.2 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie, veku a vzdelania 21

4. Ekonomická charakteristika a charakteristika podnikateľského prostredia **24**
4.1 Štruktúra priemyslu 24
4.2 Zamestnávatelia 26
4.2.1 Vývoj počtu právnických osôb 26
4.2.2 Vývoj počtu fyzických osôb 28
4.2.3 Štátne a verejné inštitúcie 31
4.2.4 Podnikateľské prostredie 31
4.3 Poľnohospodárstvo a lesy 32

5. Charakteristika stavu občianskej vybavenosti **34**
5.1 Bývanie 34
5.1.1 Základné údaje o domovom a bytovom fonde 34
5.2 Zdravotníctvo 34
5.3 Technická infraštruktúra 35
5.3.1 Vodovod, kanalizácia 35
5.3.2 Plynofikácia 35
5.3.3 Využívanie OZE 36
5.4 Dopravná infraštruktúra 36
5.5 Iné služby 37

6. Hodnotenie a analýza situácie v oblasti sociálnych vecí, vzdelávania a kultúry 38
6.1 Sociálna infraštruktúra a služby 38
6.1.1 Sociálne služby poskytované obcou 38
6.2 Hodnotenie v oblasti vzdelávania 38
6.2.1 Kultúra a šport 38

7. Hodnotenie environmentálnej situácie 39
7.1 Ochrana životného prostredia 39
7.1.1 Ekologická stabilita územia 39
7.1.2 Hodnotenie katastra obce na základe Environmentálnej regionalizácie Slovenska 39
7.1.3 Kvalita ovzdušia 40
7.1.4 Kvalita povrchových vôd 40
7.1.5 Chránené územia 40
7.2 Odpadové hospodárstvo 41

8. Určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce 42
8.1 Východiská rozvoja – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2008-2015 42
8.2 Východiská rozvoja – administratíva, výkonná a finančná kapacita 44

9. SWOT analýza obce Háj 45

1. Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj (PHSR) je hlavným strategickým dokumentom, ktorý poskytuje ucelený pohľad na súčasný stav a perspektívy obce v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja, a ktorým sa určujú strategické ciele, rozvojové priority a podporované smery rozvoja obce ako celku. Je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce riadi pri rozhodovaní a výkone svojej činnosti pri starostlivosti o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

PHSR obce Háj je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný v súlade so záväznou časťou územno-plánovacej dokumentácie obce. Nenahrádza územno-plánovaciu dokumentáciu, ale patrí medzi základné podklady využívané v územno-plánovacej činnosti.

Potreba vypracovať nový PHSR obce Háj vyplýva zo zmenených požiadaviek jeho obyvateľov v súvislosti so zmenenými podmienkami v spoločnosti, zmenených a doplnených strategických a rozvojových dokumentov na národnej a regionálnej úrovni a zo zmenených legislatívnych podmienok v SR (schválenie zákona NR SR č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2015).

Základný legislatívny rámec pre vypracovanie PHSR obce Háj tvorí Zákon NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona NR SR č. 309/2014 Z. z a Zákon NR SR č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení (v platnom znení), ktoré určujú povinnosti a postup obcí pri zabezpečení udržateľného rozvoja ich územia.

Metodika vypracovania dokumentu PHSR obce Háj je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a v súlade s Metodikou na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC a jeho príloh, verzia 2.0 publikovanou vo februári 2015 Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Pri vypracovaní PHSR sa uplatňuje princíp partnerstva, čo znamená spoluprácu s príslušnými najdôležitejšími sociálno-ekonomickými partnermi v regióne.

Partnerstvo je spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja.

Sociálno-ekonomickí partneri sú ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, vyššie územné celky, obce, mikroregionálne združenia a iné fyzické osoby a právnické osoby pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, (§ 2 ods. e) zákona č. č. 539/2008 Z.z).

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2008-20015.

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

- Územný plán veľkého územného celku Košický kraj.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja KSK.
- Stratégia rozvoja vidieka KSK.
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu v regióne Národného parku Slovenský kras.
- Koncepcia rozvoja kreatívnej ekonomiky v Košickom samosprávnom kraji.
- Regionálna inovačná stratégia Košického samosprávneho kraja.
- Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Košickom samosprávnom kraji.

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (aktualizácia 2014).
- Stratégia Európa 2020.
- Operačný program Program rozvoja vidieka 2014 - 2020.
- Operačný program Efektívna verejná správa na roky 2014 – 2020.
- Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 - 2020.
- Operačný program Ľudské zdroje 2014 - 2020.
- Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020 (IROP).
- Operačný program ENI Cezhraničná spolupráca Maďarsko - Slovensko - Rumunsko - Ukrajina 2014 – 2020.
- Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Maďarsko 2014 - 2020.

Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj bola spracovaná metódou zberu dostupných údajov na celoslovenskej, okresnej a miestnej úrovni a ich následnou analýzou. Ako východzí zdroj sa použil predovšetkým portál Štatistického úradu SR. Ďalšie informácie sa získali od ÚPSVaR Košice, z Miestnej dátovej základne vypracovanej RRA Moldava, z evidencie obecného úradu Háj a zo strategických dokumentov Košického samosprávneho kraja.

2. Súhrnná charakteristika územia

Tabuľka č.1: Základné údaje o obci

obec Háj	
Kód obce	518123
Okres	Košice - okolie
Kraj	Košický samosprávny kraj
Štatút obce	Obec
PSČ	044 02
Prvá písomná zmienka	1340
Nadmorská výška stredu obce	270 m.n.m
Celková výmera katastra (ha)	2 136
Počet obyvateľov k 31.12.2014	290
Hustota obyvateľstva na km^2	13,58

Zdroj: Štatistký úrad SR

Obrázok č.:1 Poloha obce Háj

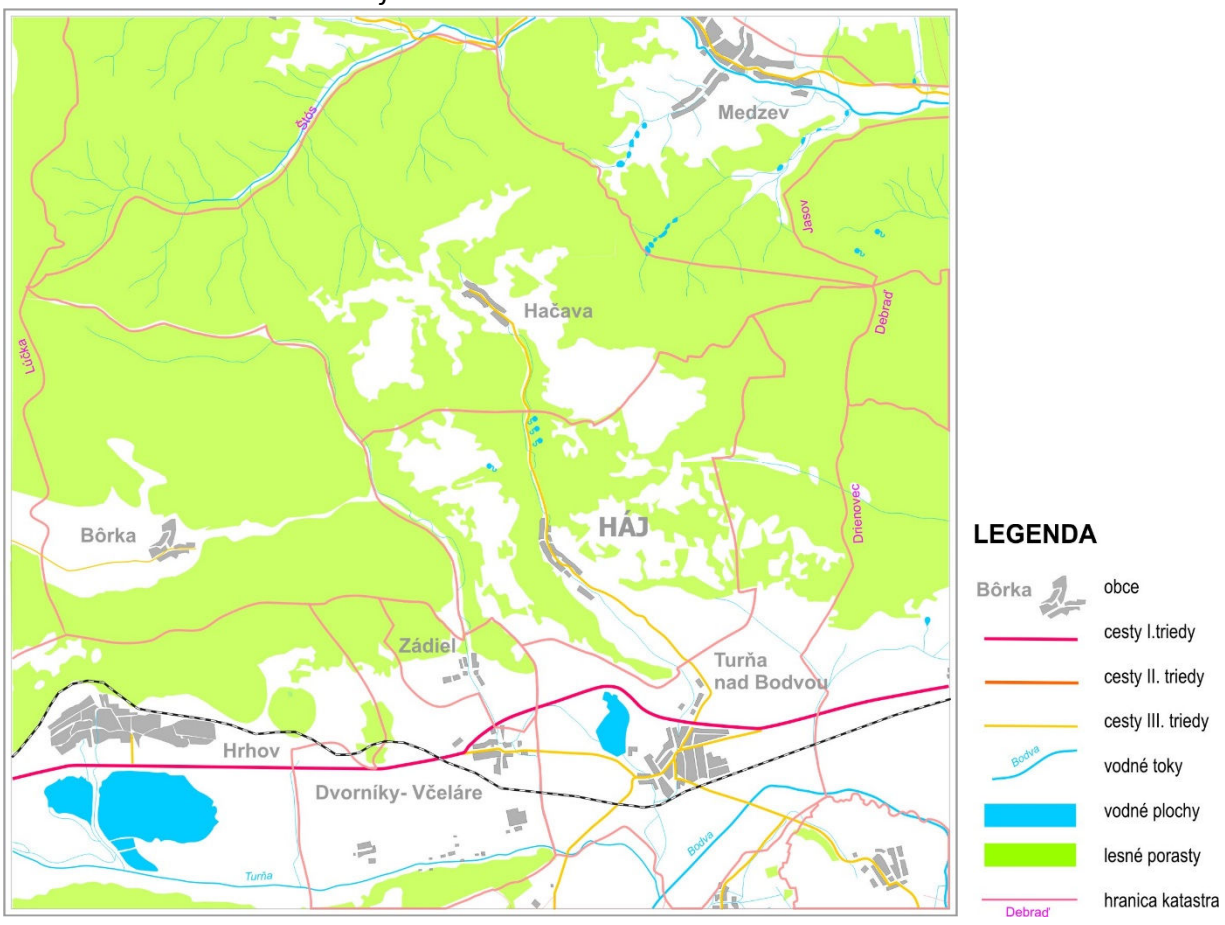

Zdroj: GIS RRA Moldava

2.1 Súhrná geografická a kultúrno – historická charakteristika

Obec Háj leží v juhozápadnej časti Košickej kotliny 11 km južne od mesta Moldava nad Bodvou, mimo hlavných dopravných trás. Kataster obce hraničí na severe s katastrom obce Hačava, južnú a juhovýchodnú hranicu katastra tvorí obec Turňa nad Bodvou. Juhozápadne na krátkom úseku hraničí s obcou Zádiel.

2.1.1 Dostupnosť

Obec leží mimo hlavných dopravných ťahov regiónu. K ceste E571 spájajúcej Košice s Bratislavou sú 4 km (4 min) a k najbližšej železničnej stanici na trase Košice - Zvolen je zo stredu obce 5 km (10 min). Medzinárodné letisko Košice je vzdialené 37 km.

Obrázok č.:2 Dostupnosť obce Háj

Zdroj: GIS RRA Moldava

Vzdialenosť od významných bodov a lokalít uvádza nasledovná tabuľka:

Tabuľka č.2: Vzdialenosti a časy od dôležitých bodov

Vzdialenosť od :	**km**	**čas**	**Miesto**
cesty E571	4	4 min.	Turňa nad Bodvou
najbližšej železničnej stanice	5	10 min.	Turňa nad Bodvou
medzinárodného letiska	37,2	32 min.	Košice
širokorozchodnej trate	33,6	32 min.	Haniska
hraničného prechodu	7,5	10 min.	Hosťovce
Košíc	41,8	43 min.	
Miskolca	78,1	1 h 26 min.	

Zdroj: www.maps.google.sk

2.1.2. História obce a okolia

Osídlenie okolia obce je doložené už z neolitu. Jaskyne Slovenského krasu využívali ľudia z doby kamennej ako svoje skrýše a bydliská. Našli sa tu sídliskové nálezy pilinskej kultúry z mladšej doby bronzovej. Samotná obec vznikla neskoršie ako okolité obce. Obec sa spomína z roku 1357 a 1409. Patrila panstvu Turňa a od 18. storočia Keglevichovcom. V roku 1715 mala 15 domácností, v roku 1828 mala 85 domov a 647 obyvateľov. Boli známi ovocinári. V rokoch 1880-1910 sa mnohí obyvatelia vysťahovali preodvšetkým do severnej Ameriky. Za I. ČSR sa zaoberali poľnohospodárstvom a pracovali v kameňolome. Obec bola v rokoch 1938-44 pripojená k Maďarsku. V rokoch 1964 až 1990 bola spoločne s obcou Turna nad Bodvou spojená do obce Turnianske Podhradie. Po roku 1990 je Háj opäť samostatná obec.

2.1.3. Administratívny vývoj

Od 13. storočia obec patrila do Turnianskej stolice , neskôr župy až do roku 1848, keď sa vytvorila Abovsko - turnianska župa. Obec bola súčasťu okresu Turňa. Od roku 1923 patrila do dnes už neexistujúceho okresu Moldava, ktorý bol v roku 1960 pričlenený k okresu Košice. Z okresu Košice sa v roku 1968 vyčlenil okres Košice - vidiek , dnes Košice - okolie. V súčasnosti obec patrí do okresu Košice - okolie, Košický samosprávny kraj. Je členom mikroregionálneho združenia obcí - Združenie miest a obcí Údolia Bodvy so sídlom v Mokranciach.

2.1.4. Historické pamiatky

V obci sa zachovali z kameňa murované domy typu „ Palóc“, ktoré boli voľakedy honosnými domami bohatých gazdov. Mnohé z nich sú rekonštruované a využívajú sa ako víkendové domy alebo chalupy.

2.1.5. Významné lokality, legendy

Hájske vodopády sa nachádzajú v Hájskej doline, spájajúcej obce Háj a Hačava. Vďaka výškovému rozdielu sa v dolnej časti doliny v travertíne vytvorila sústava 8 vodopádov. Vodopády sú na približne kilometrovom úseku nad obcou. Najväčší vodopád je 6,6 m vysoký, a aj ďalšie tri sú vyššie ako 4 m. Patria medzi najkrajšie útvary Slovenského Krasu.

Medzi významné historické lokality v katastri obce patrí Zádielske hradisko na planine medzi obcou Háj a Zádielskou tiesňavou. Bolo vybudované v mladšej dobe bronzovej na ploche až 110 hektárov. Severnú a južnú stranu chránili mohutné valy. Z jeho severného valu sa zachoval úsek dlhý asi 900 m, široký 8 m a vysoký 3 m. Funkciou hradiska bola kontrola prechodu z Košickej do Rožnavskej kotliny. V laténskom období tu bola rozvinutá výroba železa s využívaním blízkych surovinových zdrojov. Patrí medzi najväčšie praveké hradiská na Slovensku.

Z legiend je najznámejšia legenda o Kristíne, ktorá sa viaže na blízky hrad Turňa.

2.2 Celkové hodnotenie geograficko-historického potenciálu obce

Kultúrne a historické dedičstvo patrí medzi základné zdroje trvalo udržateľného rozvoja. História poskytuje cenné impulzy a inšpirácie. Na existujúcich hodnotách, tradíciách, hmotnom aj nehmotnom dedičstve môžeme stavať nové inovačné stratégie. Histórii je preto potrebné pri plánovaní a programovaní venovať náležitú pozornosť. Uchovanie kultúrnych a historických hodnôt a ich odovzdanie ďalším generáciám je základným predpokladom pre zachovanie identity komunity aj jednotlivca.

Obec Háj svojou polohou vytvára ideálne podmienky na výlety a náročnejšie pešie túry, napríklad na Zádielsku planinu. Turniansky hrad, Turniansku planinu, Zádielsku tiesňavu, alebo až do Jasova a Medzeva. Za obcou, v doline vedúcej smerom na Hačavu, sú vodopády a vodné kaskády, známe ako Hájske vodopády. Zachovalá tradičná architektúra dáva obci nezameniteľný charakter, ktorý podporujú aj upravené a udržiavané verejné priestranstvá. Poloha na rozhraní vysoko urbanizovanej oblasti Košíc a Slovenského krasu dáva pre obec možnosti rozvoja predovšetkým v oblasti cestovného ruchu.

K zviditeľneniu obce prispel americký celovečerný film pod názvom „Za nepriateľskou líniou“, ktorý sa natáčal na Balkáne a v r. 2000 sa určité pasáže dotáčali práve v katastri obce Háj a v jej okolí. Po dokončení filmu dostala obec od filmovej spoločnosti cca 10 m vysokú rekvizitu - sochu anjela, ktorého je vo filme často vidieť. Filmový anjel je postavený na obecnom cintoríne, pod tzv. Anjelskou cestou, ktorá vedie na horu Miglinc.

3. Sociálna charakteristika – ľudské zdroje

3.1 Základné demografické údaje – charakteristika obyvateľstva

3.1.1 Vývoj počtu obyvateľov

Počet obyvateľov obce Háj v celom sledovanom období (2004 - 2014) prakticky stagnoval. Mierny nárast v počte obyvateľov predstavuje 5 osôb. V roku 2004 mala obec spolu 285 obyvateľov, z toho 147 žien a 138 mužov. Na konci sledovaného obdobia v roku 2014 to bolo spolu 290 obyvateľov, z toho 143 žien a 147 mužov. Predstavuje to nárast počtu obyvateľstva o 1,75% . Na začiatku sledovaného obdobia v zastúpení podľa pohlavia prevládali ženy, no na konci sa pomer ich zastúpenia zmenil v prospech mužov. Kým v roku 2004 na 100 žien pripadalo 93,87 mužov, v roku 2014 pripadalo na 100 žien 102,80 mužov.

Tabuľka č.:3 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia 2004-2014

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	138	131	130	135	137	137	139	144	148	149	147
Ženy	147	143	143	143	139	138	136	144	145	148	143
SPOLU	**285**	**274**	**273**	**278**	**276**	**275**	**275**	**288**	**293**	**297**	**290**

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.3: Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia 2004 - 2014

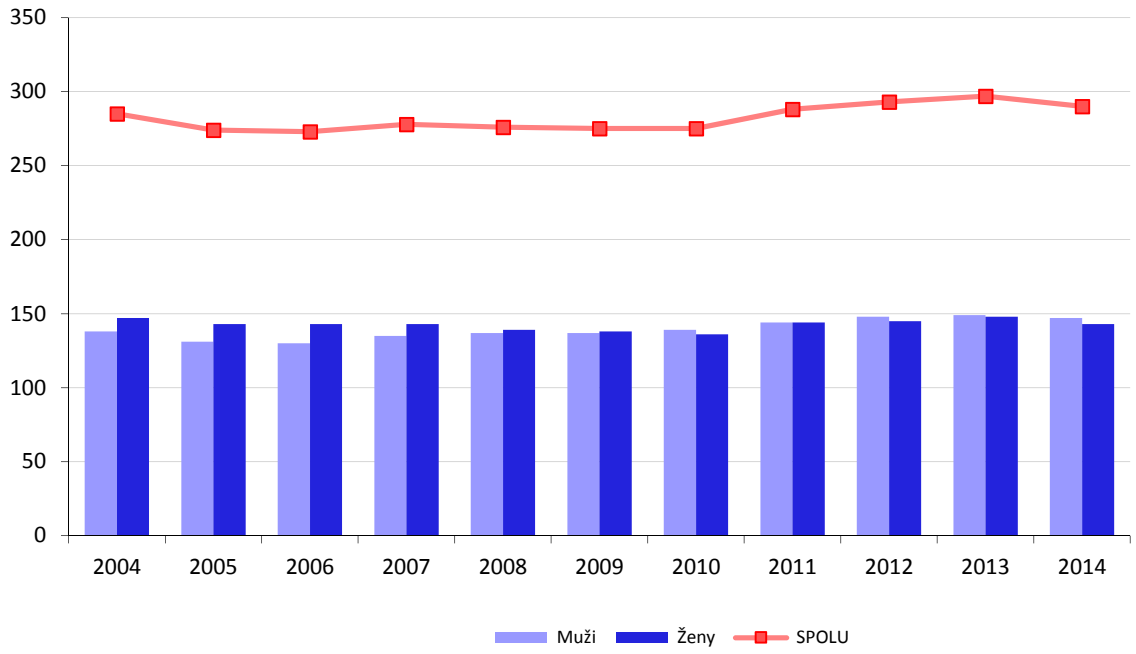

Zdroj: Štatistický úrad SR

Na miernom náraste počtu obyvateľov obce Háj sa podieľalo saldo migrácie, ktoré predstavovalo v sledovanom období priemerne 1,4 obyvateľa. Prirodzený úbytok v tom istom období predstavoval v priemere - 0,9 obyvateľa. Saldo migrácie v období rokov 2004 - 2014 bolo kladné, výnimku tvoria roky 2004, 2005, 2008 a 2014 so zápornými údajmi. Prirodzený prírastok okrem rokov 2011 a 2012, kedy bol kladný a rokov 2007 a 2013 s nulovou hodnotou, bol počas sledovaného obdobia záporný.

Tabuľka č.4: Vývoj celkového prírastku/úbytku obyvateľstva v období 2004 - 2014

Rok	Prirodzený prírastok / úbytok			Prírastok / úbytok sťahovaním					Celkový prírastok/ úbytok
	Narodení	Zomrelí	Spolu	Prisťahovaní v rámci SR	Vysťahovaní v rámci SR	Prisťahovaní zo zahraničia	Vysťahovaní do zahraničia	Saldo migrácie	
2004	2	5	-3	3	8	0	0	-5	**-8**
2005	2	6	-4	1	8	0	0	-7	**-11**
2006	1	4	-3	4	2	0	0	2	**-1**
2007	2	2	0	7	2	0	0	5	**5**
2008	3	4	-1	2	3	0	0	-1	**-2**
2009	3	5	-2	2	1	0	0	1	**-1**
2010	2	3	-1	6	1	0	0	5	**4**
2011	7	4	3	10	1	0	0	9	**12**
2012	6	5	1	4	3	0	0	1	**2**
2013	2	2	0	9	5	0	0	4	**4**
2014	3	5	-2	0	5	0	0	-5	**-7**

Obrázok č.4: Vývoj celkového prírastku/úbytku obyvateľstva v období 2004 – 2014

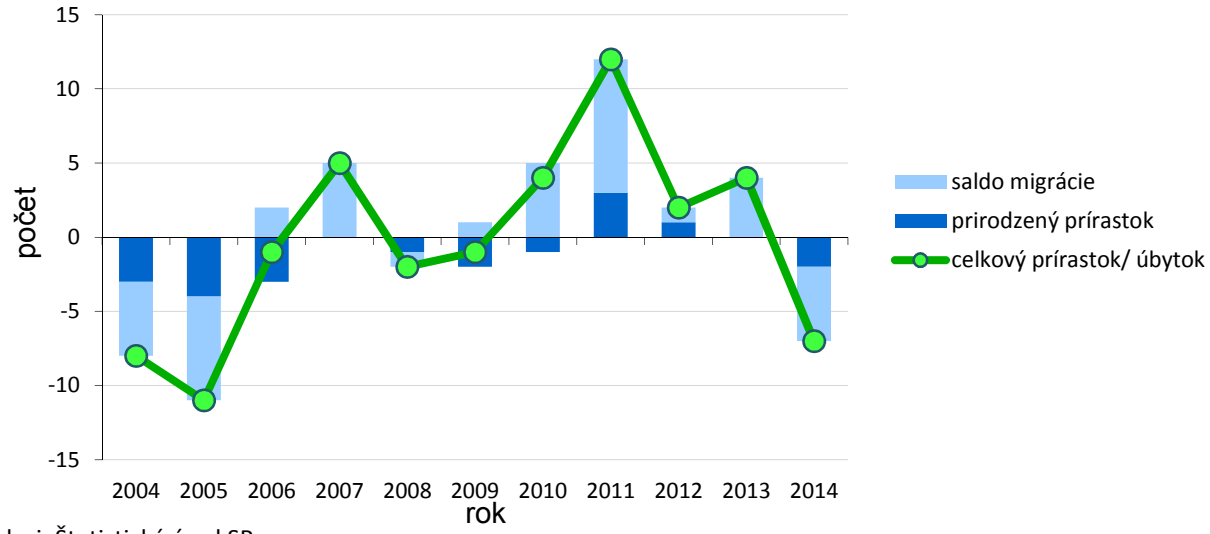

Zdroj: Štatistický úrad SR

3.1.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Hlavné vekové skupiny sú vymedzené podľa vzťahu obyvateľstva k ekonomickej aktivite približnými vekovými hranicami vyjadrujúcimi potenciálny začiatok a potenciálny koniec ekonomickej aktivity. Rozlišujeme:

- **predproduktívny vek** (0 až 14 rokov)
- **produktívny vek** (15 až 64 rokov)
- **poproduktívny vek** (65 rokov a viac)

Tabuľka č.5: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období 2004 - 2014

Vek / rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
predproduktívny	49	43	38	38	35	31	32	30	36	37	35
produktívny	180	174	180	186	186	192	191	203	200	204	200
poproduktívny	56	57	55	54	55	52	52	55	57	56	55
SPOLU	**285**	**274**	**273**	**278**	**276**	**275**	**275**	**288**	**293**	**297**	**290**

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.5: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období 2004 - 2014

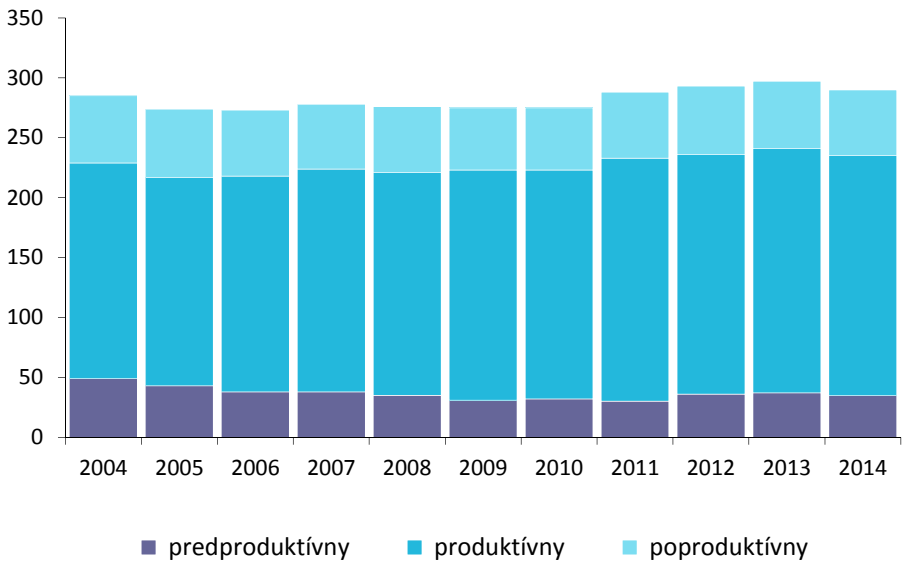

Zdroj: Štatistický úrad SR

Počas obdobia rokov 2004 - 2014 rástlo zastúpenie obyvateľstva iba v produktívnom veku. Najvyšší absolútny nárast sa zaznamenal v prirodzene najsilnejšej zložke - obyvateľov v produktívnom veku a to nárast o 20 obyvateľov, čo predstavuje nárast o 11,1%. V predproduktívnej zložke a v poproduktívnej zložke nastal pokles, v predproduktívnom veku o -14 obyvateľov, v poproduktívnom o -1 obyvateľa. Relatívny pokles bol najnižší u obyvateľov v predproduktívnom veku a to - 28,6%, pokles u obyvateľov v poproduktívnom veku bol na

úrovni - 1,8%. Celkový nárast počtu obyvateľov v sledovanom období bol 1,75%. Vývoj **indexu starnutia**, ktorý predstavuje pomer poproduktívnej zložky a predproduktívnej zložky obyvateľstva, sleduje celoslovenský trend, ale na vyšších hodnotách ako sú hodnoty pre Slovensko. Index starnutia obyvateľov obce Háj bol v roku 2004 114,29 čo predstavuje 1,67 násobok priemeru Slovenska a v roku 2014 bol 157,14 čo predstavuje 1,72 násobok priemeru Slovenska. Index stárnutia obyvateľov obce sa počas sledovaného obdobia vyvíjal nerovnomerne a najvyššiu hodnotu dosiahol v roku 2011, a to 183,33.

Obrázok č.6: Porovnanie vývoja indexu starnutia obyvateľov Hája, okresu Košice - okolie, Košického samosprávneho kraja a Slovenska v období rokov 2004 - 2014

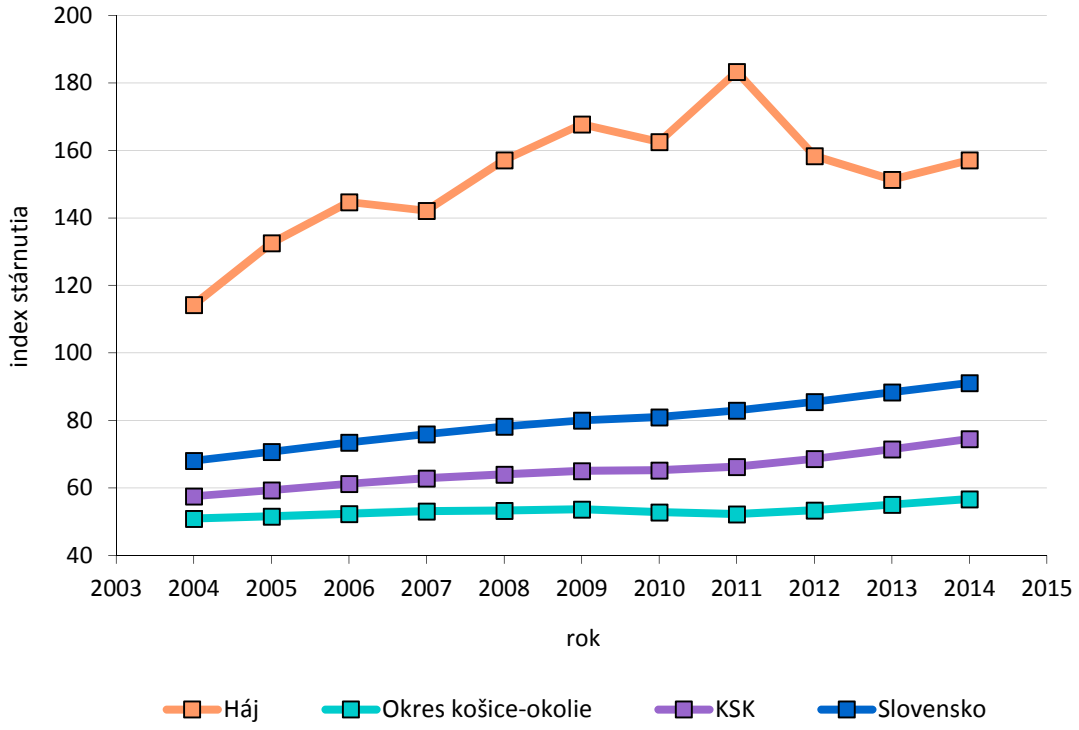

Zdroj: Štatistický úrad SR

V porovnaní s okresom Košice - okolie, Košickým samosprávnym krajom a Slovenskom má z pohľadu starnutia obyvateľstva obec Háj výrazne nepriaznivejší vývoj, keďže populácia v obci dlhodobo starne. Index starnutia je vyšší ako v ostatných sledovaných regiónoch, jeho vývoj počas sledovaného obdobia mierne kolíše, napriek tomu vedie dlhodobo k starnutiu obyvateľstva obce. Index starnutia obyvateľstva obce Háj v roku 2004 bol 114,29, okresu Košice - okolie 50,94, Košického samosprávneho kraja 57,60 a Slovenska 68,12. V roku 2014 bol index starnutia obyvateľov obce Háj 157,1, okresu Košice - okolie 57,75, Košického samosprávneho kraja 74,51 a Slovenska 91,17.

3.1.3 Prognóza vývoja obyvateľstva obce

Ako vstupné informácie pre posúdenie ďalšieho vývoja obyvateľov obce Háj boli použité informácie a výstupy z publikácie „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ spracovanej v októbri 2013 – Infostat. V tejto publikácii je spracovaná prognóza vývoja obyvateľov na úrovni okresov. Vychádzali sme z prognózy pre okres Košice - okolie a zároveň aj z porovnania vzájomnej korelácie vývoja počtu obyvateľov okresu a obce Háj. Na základe výstupov z uvedeného materiálu sa dá skonštatovať, že počet obyvateľov bude mať narastajúcu tendenciu, s postupným zmierňovaním celkového prírastku obyvateľstva.

V roku 2012 patril okres Košice - okolie s celkovým prírastkom 10,74 obyvateľa na 1000 obyvateľov na 4. miesto v rámci Slovenska. Podľa prognózy v roku 2035 má byť prírastok na úrovni 5,53 obyvateľa na 1000 obyvateľov, čo bude 3. miesto v rámci Slovenska. Celkový počet obyvateľov okresu má narásť z 119 973 v roku 2012 na 142 570 obyvateľov v roku 2035. Na základe interpolácie vzťahu vývoja počtu obyvateľstva okresu a obce predpokladáme nasledovný vývoj počtu obyvateľov obce Háj v 5 ročných intervaloch :

Tabuľka č.6: Prognóza vývoja obyvateľstva obce Háj do roku 2035.

Rok	Predpokladaný počet obyvateľov
2020	315
2025	328
2030	339
2035	350

Zdroj: Štatistický úrad SR, Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 – Infostat, vlastný prepočet autorov.

Pri hodnotení výstupov je potrebné brať do úvahy, že menšie regionálne populačné jednotky sú vždy prognózované s nižšou spoľahlivosťou ako populácie väčších štátnych útvarov a to nezávisle na použitej prognostickej metóde. Z uvedeného dôvodu je potrebné výstupné údaje brať ako "prirodzený" vývoj za momentálnych podmienok. Zmeny v štruktúre ekonomiky mesta prípadne blízkeho okolia, ako je napríklad príchod väčšieho investora a tým aj vytvorenie nových pracovných príležitostí, môže podstatným spôsobom ovplyvniť vývoj počtu obyvateľov mesta smerom nahor. Na druhej strane zväčšovanie regionálnych rozdielov v rámci Slovenska, ale aj EÚ, môžu spôsobiť odchod ľudí za prácou do iných regiónov a tým ovplyvniť vývoj počtu obyvateľov smerom nadol. Dôležitá je aj lokálna sociálna politika vedenia mesta. Prípadné vytýčenie nových stavebných obvodov, výstavba sociálnych bytov môžu vplývať na nárast počtu obyvateľov, zníženie bezpečnosti a atraktivity mesta zase môžu spôsobiť zmiernenie tempa nárastu počtu obyvateľov, prípadne aj ich pokles.

3.2 Marginalizované rómske komunity

Marginalizované rómske komunity sú definované ako komunity – koncentrácie Rómov, ktorí trpia vysokou mierou sociálnej exklúzie a deprivácie. Prvý ucelenejší prehľad o rómskych komunitách bol zverejnený v Atlase Rómskych komunít na Slovensku, kde sú údaje z roku 2004, ktoré už nie sú relevantné, ale poskytujú určitý obraz zo spracovaného obdobia. Aj napriek tomu, že sa v tom období k rómskej národnosti v obci nehlásil nikto, podľa Atlasu Rómskych komunít na Slovensku v roku 2004 V obci Háj žilo spolu 32 Rómov (10,8% obyvateľstva obce) v 3 legálnych obydliach, z ktorých 2 boli napojené na elektrickú sieť . Na rozvod vody a plynu nebolo napojené ani jedno obydlie. Obydlia boli integrované v intraviláne obce. Počet ľudí na jedno obydlie bolo v priemere 10,7.

3.3 Štruktúra obyvateľstva podľa národnostnej príslušnosti a vzdelania

3.3.1 Štruktúra obyvateľstva podľa národnostnej príslušnosti

Informácie o národnostnom zložení obyvateľstva obce Háj sme čerpali zo Štatistického úradu SR na základe sčítania obyvateľov v rokoch 2001 a 2011. Zvlášť sa sledovali národnosti slovenská, maďarská, rómska, ukrajinská, rusínska a česká, ktoré sa historicky vyskytujú v regióne. Ostatné národnosti sme zaradili do skupiny iná/nezistená.

Podľa sčítania obyvateľov v roku 2001 sa k slovenskej národnosti v obci hlásilo spolu 31 obyvateľov, čo predstavuje 10,10% obyvateľstva. V tom istom roku sa k maďarskej národnosti hlásilo spolu 261 obyvateľov (85,02%) a k českej národnosti sa hlásili 3 obyvatelia (0,98%). Inej prípadne nezistenej národnosti bolo v obci 12 ľudí (3,91%).

Tabuľka č.7: Národnostné zloženie obyvateľstva obce Háj v rokoch 2001 a 2011.

Rok/národnosť	Slovenská	Maďarská	Rómska	Ukrajinská	Rusínska	Česká	Iná/nezist.
2001	31	261	0	0	0	3	12
2011	35	242	2	0	0	3	6

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.7: Národnostné zloženie obyvateľstva obce Háj v rokoch 2001 a 2011.

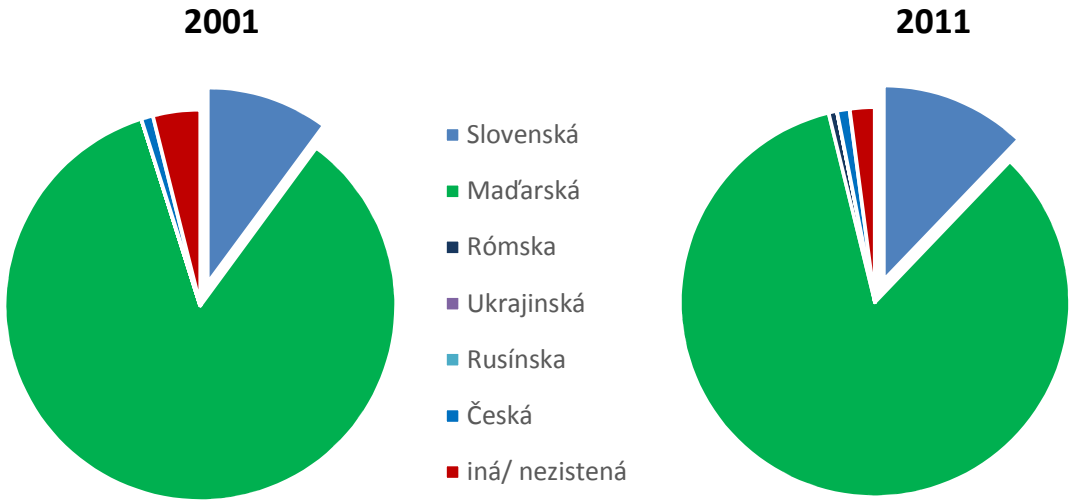

Zdroj: Štatistický úrad SR

Údaje zo sčítania obyvateľstva z roku 2011 sú ovplyvnené viacerými faktormi, ktoré spresňujú štatistiku, ale aj vnášajú do nej nepresnosti. Dôsledkom nedôvery obyvateľstva k dodržaniu anonymity údajov mnohí neuviedli o svojej osobe niektoré údaje, vrátane národnostnej príslušnosti. Podľa údajov zo sčítania obyvateľov v roku 2011 sa k slovenskej národnosti hlásilo spolu 35 obyvateľov obce, čo predstavuje 12,15%. K maďarskej národnosti sa hlásilo 242 obyvateľov (84,03%), k českej 3 obyvatelia (1,04%) a k rómskej 2 obyvatelia (0,69%). 6 ľudí (2,08%) bolo inej prípadne nezistenej národnosti.

3.3.2 Štruktúra obyvateľstva podľa úrovne vzdelania

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva bola spracovaná na základe podkladov Štatistického úradu SR, ktoré získal pri sčítaní obyvateľov v rokoch 2001 a 2011. Pri porovnaní vzdelanostnej štruktúry v rokoch 2001 a 2011 vidíme preskupenie vo všetkých kategóriách. Výraznejšie narástol pomer ľudí s ukončeným stredoškolským vzdelaním s maturitou, a to z 18,1% na 26,55%, zároveň aj pomer ľudí s vysokoškolským vzdelaním z 1,72% na 5,17% Poklesol počet ľudí s ukončeným základným vzdelaním, učňovským aj stredným odborným. Pomer ľudí so základným vzdelaním poklesol zo 44,40% na 42,76%, čo však ešte aj tak výrazne presahuje priemer za Slovensko (17,70%). Tendencia vývoja vzdelanostnej štruktúry je priaznivá, ale vo všetkých ukazovateľoch zatiaľ zaostáva za Košickým samosprávnym krajom aj za Slovenskom.

Tabuľka č.8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Háj v rokoch 2001 a 2011

rok/ vzdelanie	Základné	Učňovské (bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Stredné s maturitou	Vysoko-školské	Nezistené
2001	44,40	18,97	10,78	18,10	1,72	6,03
2011	42,76	14,83	9,31	26,55	5,17	1,38

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Háj v rokoch 2001 a 2011.

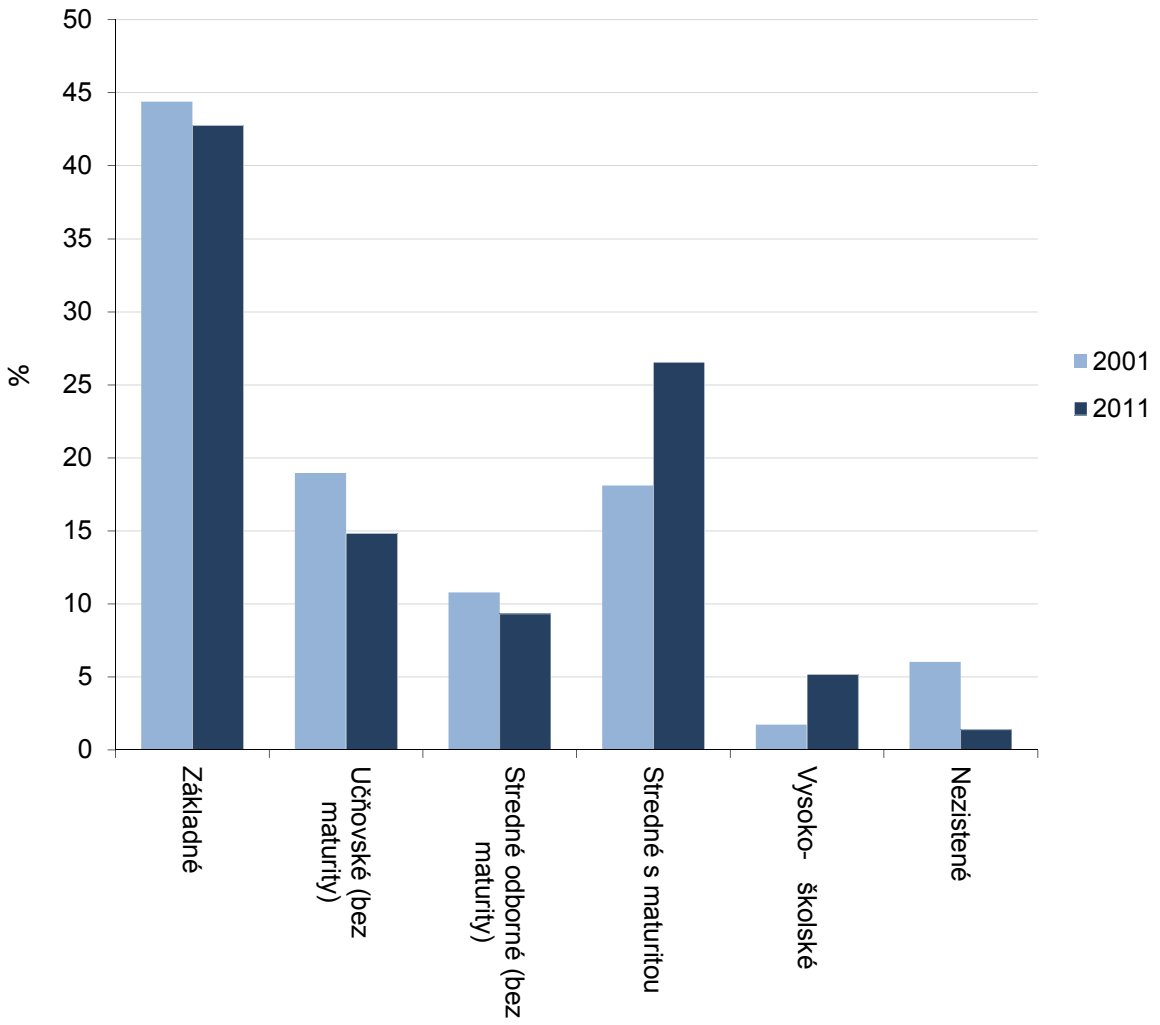

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č.9: Porovnanie vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva obce Háj , Košického samosprávneho kraja a Slovenska v roku 2011.

lokalita/ vzdelanie	Základné	Učňovské (bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Stredné s maturitou	Vysoko-školské	Nezistené
Háj	42,76	14,83	9,31	26,55	5,17	1,38
KSK	19,91	15,04	10,67	34,88	15,15	4,35
Slovensko	17,77	15,87	11,47	35,08	16,44	3,38

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č:9: Porovnanie vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva obce Háj , Košického samosprávneho kraja a Slovenska v roku 2011.

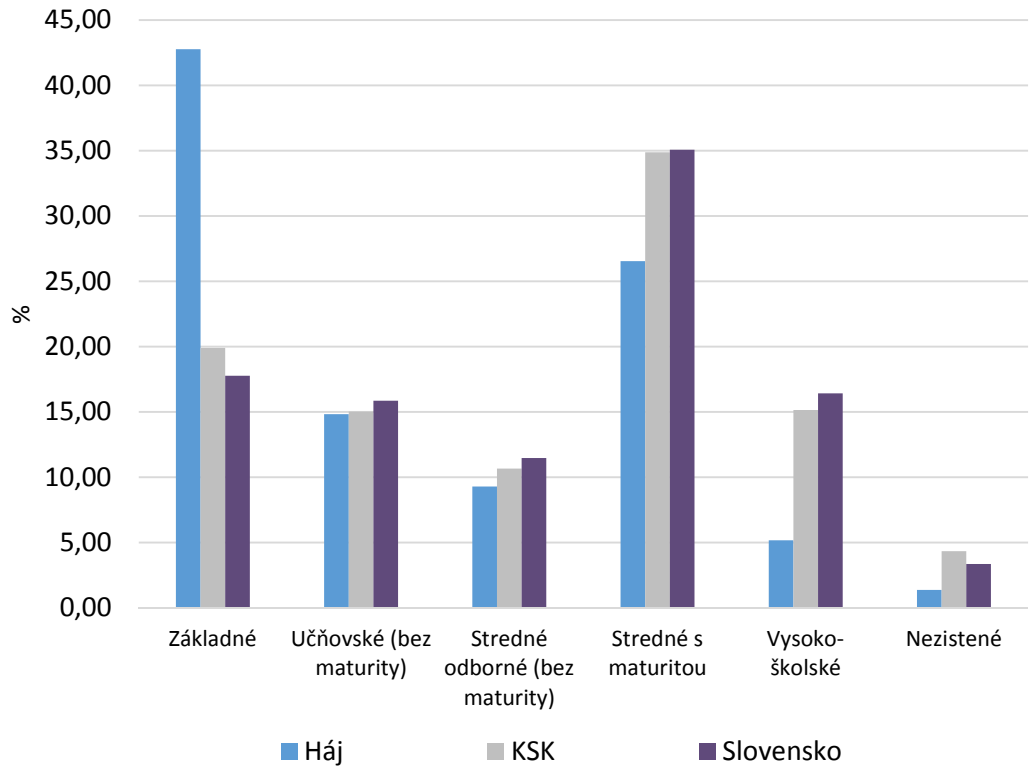

Zdroj: Štatistický úrad SR

V porovnaní s regiónom Košického samosprávneho kraja (KSK) a Slovenskom je iba zastúpenie ľudí so stredným odborným vzdelaním a učňovským vzdelaním porovnateľné so sledovanými regiónmi. Zastúpenie ľudí so základným vzdelaním viac ako dvojnásobne prevyšuje zastúpenie tejto skupiny v rámci Slovenska aj KSK a na druhej strane zastúpenie skupiny s vysokoškolským vzdelaním dosahuje iba približne tretinu hodnôt v porovaní s KSK a Slovenskom. V prípade najvýraznejšej skupiny v rámci Slovenska aj KSK – ľudí so stredným

vzdelaním s maturitou táto skupina v obci Háj dosahuje niečo vyše 80% hodnoty za Slovensko a KSK a zároveň nie je táto skupina dominantná v obci Háj, kde je najviac zastúpené obyvateľstvo so základným vzdelaním.

Tieto údaje sú v prvom rade odrazom celospoločenského vývoja, keď podpora odborného školstva na Slovensku bola za posledných 20 rokov minimálna a došlo k zrušeniu mnohých stredných odborných škôl. Dôraz sa kládol na vysokoškolské vzdelanie a na Slovensku vznikol veľký počet vysokých škôl a univerzít a mnohé z už existujúcich otvorili svoje detašované pracoviská aj v menších mestách Slovenska. Vysokoškolské štúdium sa tak stalo dostupnejším pre mladú generáciu.

3.4 Nezamestnanosť

3.4.1 Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti v obci Háj počas celého sledovaného obdobia v hrubých rysoch kopíroval trend v okrese Košice - okolie. V roku 2008, keď sa už aj na Slovensku celoplošne prejavili dôsledky celosvetovej hospodárskej krízy výrazným nárastom počtu uchádzačov o zamestnanie, situácia v nezamestnanosti v obci Háj odráža spoločenskú situáciu v tejto oblasti života. Na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Košice (ÚPSVaR Košice) v rokoch 2008 až 2013 rástol počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie (UoZ) ktorý vzrástol z 39 v roku 2007 na 53 v roku 2013. V roku 2014 sa počet evidovaných UoZ znížil na 42, čo je presne dvojnásobok ako v roku 2000, keď počet UoZ bol v obci Háj 21.

Tabuľka č.10: Vývoj celkového počtu evidovaných nezamestnaných v obci Háj v období rokov 2000 až 2014.

Rok	Ženy	Muži	Spolu
2000	9	12	21
2001	22	31	53
2002	26	23	49
2003	29	23	52
2004	33	20	53
2005	25	19	44
2006	24	13	37
2007	23	16	39
2008	28	17	45
2009	23	21	44
2010	26	20	46
2011	24	22	46
2012	29	24	53
2013	25	28	53
2014	18	24	42

Obrázok č.10: Vývoj celkového počtu evidovaných nezamestnaných v obci Háj v období rokov 2000 až 2014.

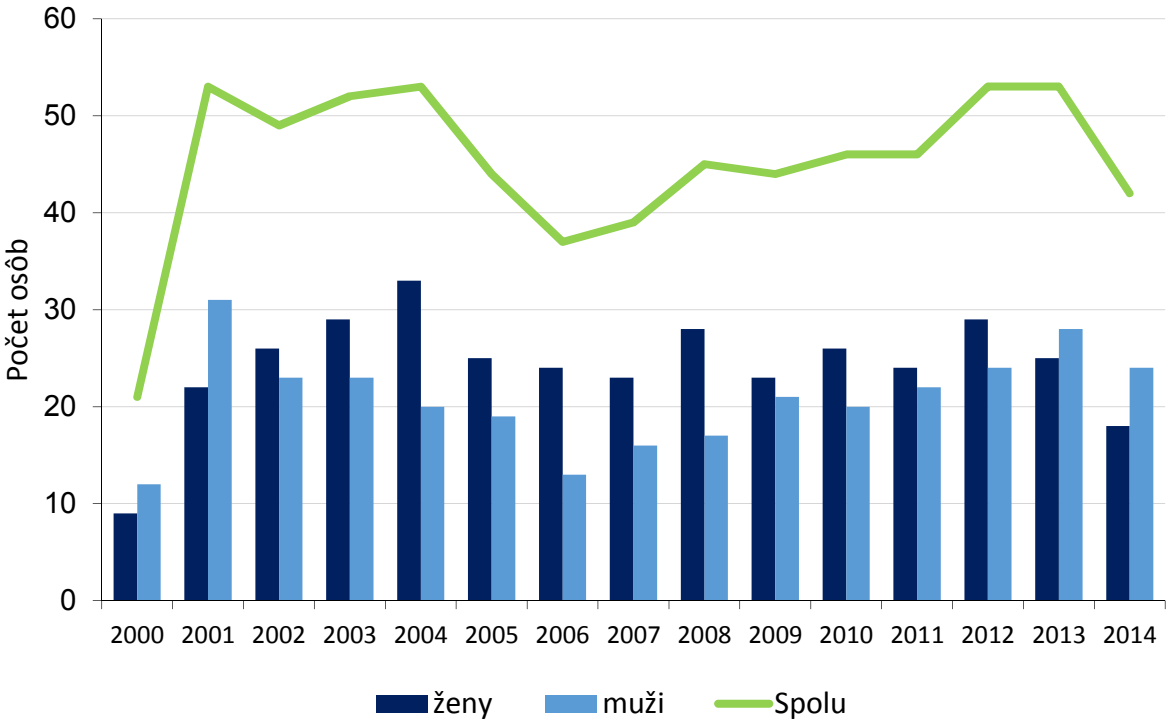

Zdroj: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Košice

Obrázok č.11: Porovnanie vývoja počtu UoZ v okrese Košice - okolie a v obci Háj oproti stavu v roku 2000.

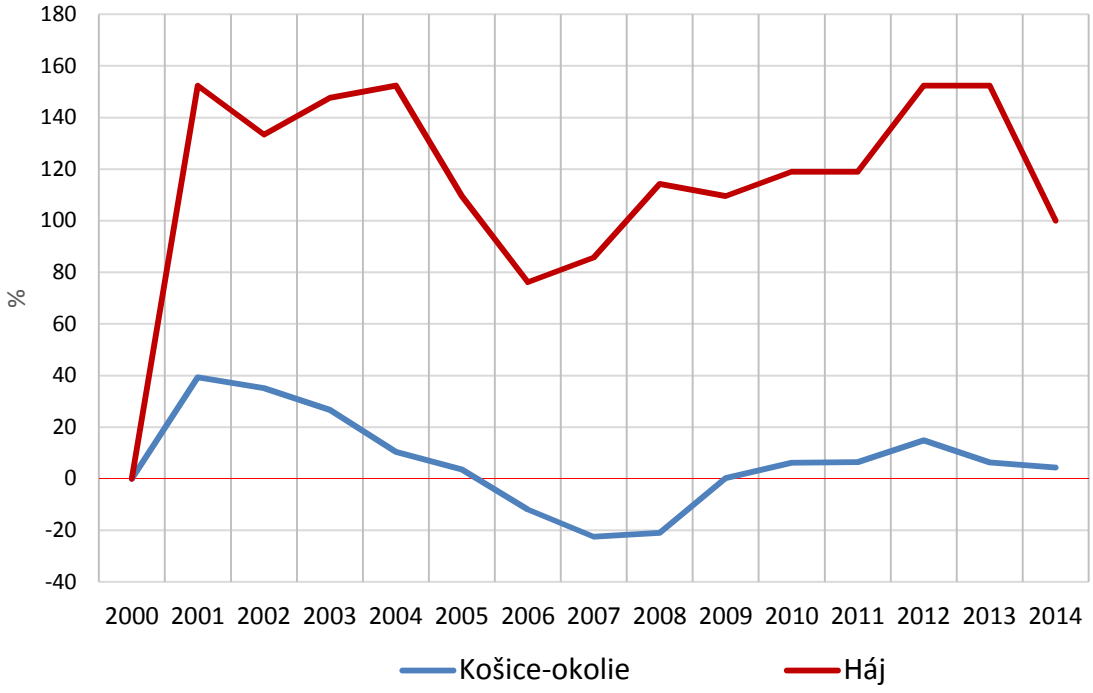

Zdroj: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Košice

Keď porovnáme vývoj nezamestnanosti v obci Háj so situáciou v okrese Košice - okolie, je jasne vidieť paralelný vývoj, avšak s väčšími výkyvmi v obci ako v okrese. Ak berieme rok 2000 ako východzí, v roku 2001 počet uchádzačov o zamestnanie dramaticky stúpol tak v obci ako aj v okrese Košice - okolie. Od roku 2001 do roku 2007 počet UoZ v okrese klesal , rovnako aj v obci Háj. V obci pokles zastal v roku 2006 a v okrese v roku 2007 a od tohoto roku počet UoZ začal stúpať tak okrese Košice - okolie, ako aj v obci Háj a to až do roku 2012. Odvtedy počet UoZ klesá.

3.4.2 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie, veku a vzdelania

V štruktúre nezamestnaných podľa dĺžky evidencie je kritická skupina dlhodobo nezamestnaných ľudí, ktorých návrat na trh práce je najťažší. V roku 2014 z celkového počtu UoZ 42 bolo v evidencii ÚPSVaR dlhšie ako 24 mesiacov spolu 25 ľudí, čo predstavuje 62 % z celkového počtu UoZ. Ostatné segmenty sú zastúpené nasledovne: najvyššie je zastúpený segment evidovaných UoZ od 13 do 24 mesiacov (14%), ďalej nasleduje segment do 3 mesiacov (12 %), od 4 do 6 mesiacov (10%) a najnižšie hodnoty majú segmenty od 7 do 9 a od 10 do 12 mesiacov (2 %).

V porovnaní s rokom 2004, keď bol celkový počet UoZ 53, sa znížil podiel dlhodobo nezamestnaných (nad 24 mesiacov) o 2,8 percentuálneho bodu zo 62,3% na 59,5 %. Zastúpenie ostatných segmentov sa prakticky nezmenilo.

Tabuľka č.11: Porovnanie štruktúry nezamestnaných podľa doby evidencie v obci Háj v rokoch v 2004 a 2014 (v mesiacoch).

Rok/doba	do 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 a viac	Spolu
2004	6	6	1	1	6	33	53
2014	5	4	1	1	6	25	42

Zdroj: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Košice

Obrázok č.12: Porovnanie štruktúry nezamestnaných podľa doby evidencie v obci Háj v rokoch v 2004 a 2014 (v mesiacoch).

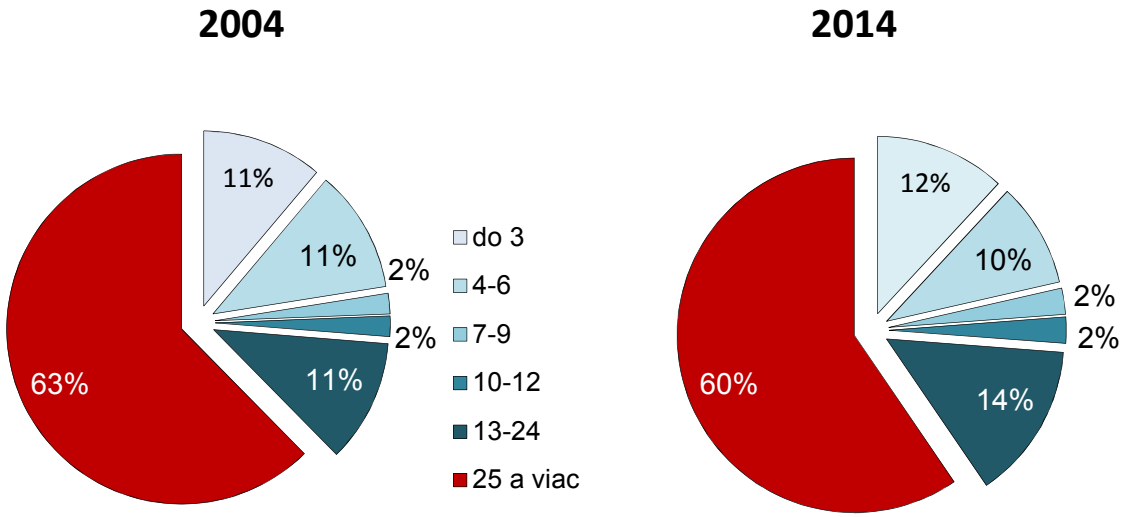

Zdroj: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Košice

V štruktúre nezamestnaných podľa veku sú dve kritické skupiny, a to skupina do 25 respektíve do 29 rokov a skupina nad 50 rokov. Tieto skupiny tvorili v roku 2014 na základe údajov z ÚPSVaR Košice v štruktúre nezamestnaných podľa veku v obci Háj spolu až 69 % celkového počtu UoZ. Z toho je 38 % ľudí vo veku do 29 rokov a 31 % vo veku nad 50 rokov.

V porovnaní s rokom 2004, keď tieto skupiny tvorili spolu 46%, zastúpenie nezamestnaných vo veku do 29 rokov bolo iba 21% a zastúpenie nezamestnaných nad 50 rokov bolo 25%. Fakt, že podiel počtu nezamestnaných v týchto dvoch kritických vekových skupinách tak dramaticky vzrástol svedčí o tom, že opatrenia štátu na podporu zamestnanosti formou projektov zameraných na tieto vekové kategórie sú v mnohých lokalitách nepostačujúce, keďže neberú dostatočne do úvahy špecifiká týchto regiónov.

Tabuľka č.12: Porovnanie štruktúry nezamestnaných podľa veku v obci Háj v rokoch v 2004 a 2014.

Rok/vek	do 19 r.	20-24 r.	25-29 r.	30-34 r.	35-39 r.	40-44 r.	45-49 r.	nad 50 r.
2004	4	4	3	6	9	7	7	13
2014	0	14	2	1	2	3	7	13

Zdroj: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Košice

Obrázok č.13: Porovnanie štruktúry nezamestnaných podľa veku v obci Háj v 2004 a 2014.

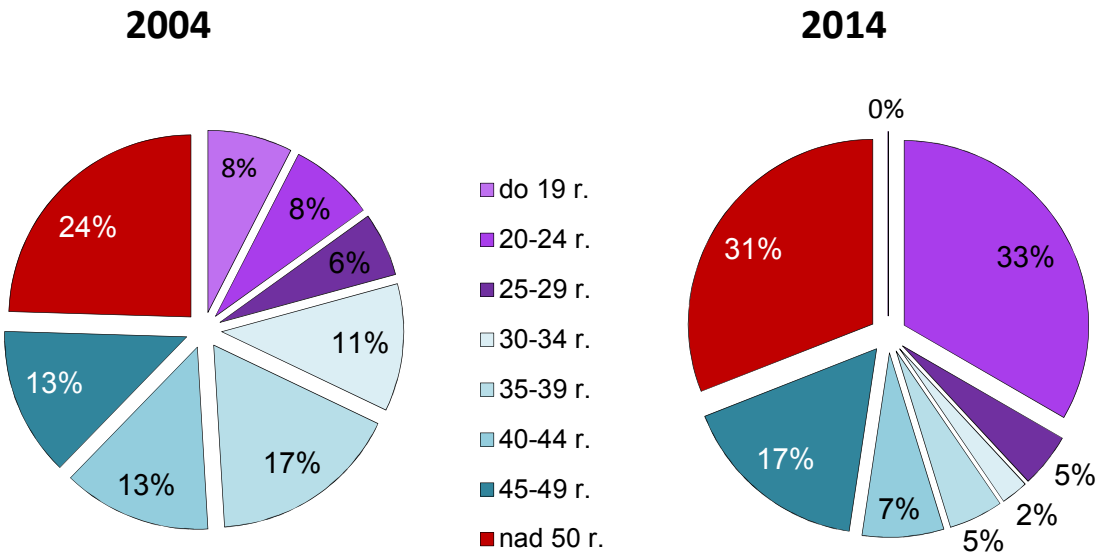

Zdroj: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Košice

4. Ekonomická charakteristika a charakteristika podnikateľského prostredia

Obec Háj leží mimo hlavných dopravných ťahoch regiónu a od cesty E571 spájajúcej Košice s Bratislavou je vzdialené 4 km (5 min.) a od železničnej trate Košice - Zvolen 5 km (15min). Chýba prepojenie na medzinárodnú sieť diaľníc a rýchlostných ciest. Na plánovanej trase rýchlostnej cesty R2 má byť privádzač v katastri obce Turňa nad Bodvou (vo vzdialenosti 10 km od obce Háj), ale zahájenie výstavby a jej dokončenie bolo posunuté a nie je jasné, kedy bude realizovaná. V minulosti bolo pre obec charakteristické ovocinárstvo, poľnohospodárstvo, obyvatelia pracovali aj v blízkom kameňolome. V blízkosti obce v katastri obce Dvorníky - Včeláre bola postavená cementáreň, ktorá doteraz poskytuje pracovné miesta aj pre obyvateľov obce. V meste Moldava nad Bodvou, ktoré je vzdialené 12 km bol charakteristický strojárenský a ťažký priemysel naviazaný na blízky hutnícky gigant – bývalé Východoslovenské železiarne Košice (dnes U.S.Steel). V 50 - tych rokoch tu vzniklo niekoľko nových závodov: TESLA, ZŤS, Vojenský opravárenský, ČSAO, ktoré vytvorili niekoľko tisíc pracovných miest nielen pre obyvateľov Moldavy nad Bodvou, ale aj pre obyvateľov regiónu a tým aj pre obyvateľov obce Háj. Tieto pracovné miesta boli do vzdialenosti 15 km od obce.

Po roku 1989 podnik Tesla zanikol, Závody ťažkého strojárstva sa sprivatizovali, Vojenský opravárenský podnik sa reštrukturalizoval a následne zanikol, a tak v meste zaniklo okolo 2000 pracovných miest. Keďže výrazná a systematická reštrukturalizácia hospodárstva v meste neprebehla a Moldava nad Bodvou z hospodárskeho hľadiska stratila na význame, väčšina pracovných príležitostí pre obyvateľov mesta i okolitých obcí je momentálne v podnikoch a inštitúciách vo vzdialenejších Košiciach a v priemyselnom parku Kechnec (do 40 km).

4.1 Štruktúra priemyslu

V rámci národného hospodárstva poznáme nasledovné sektory:

Primárny sektor: Je najvýznamnejší sektor ekonomiky, tvorený odvetviami produkujúcimi základné suroviny a materiály. Patria sem ťažobný priemysel, poľnohospodárstvo, lesníctvo, energetika. Charakteristické je pre neho nízke tempo vedecko - technického pokroku, pomalý rast produktivity, vysoká investičná náročnosť, relatívne malá ziskovosť výroby a malý záujem súkromného sektora.

Sekundárny sektor: Nadväzuje na primárny sektor a patrí sem spracovateľský priemysel a stavebníctvo. Tento výrazne ovplyvňuje stupeň rozvoja ekonomiky i životnej úrovne obyvateľstva. Charakteristické je pre neho rýchle tempo zavádzania vedecko - technického pokroku, rýchly rast produktivity práce, pomerne rýchla obmena sortimentu vyrábaných výrobkov, vysoká investičná náročnosť, neustále sa prehlbujúca deľba práce, užšia špecializácia a väčšia vzájomná závislosť jednotlivých výrobcov.

Terciálny sektor: Sem patria všetky druhy služieb (platené aj neplatené) - obchod, doprava, spoje. Je najrýchlejšie sa rozvíjajúci vo vyspelých krajinách; relatívne najnižšia investičná náročnosť, vysoké tempo zavádzania vedecko - technického pokroku, vysoký rast produktivity.

Kvartérny sektor: Tento sektor tvorí oblasť vedy a techniky, školstvo, zdravotníctvo. Jeho osamostatnenie si vyžiadal rýchly rozvoj vedy a techniky, rast vzdelanosti, zvyšovanie kvalifikácie a rozvoj zdravotníckej starostlivosti. Na rozvoji tohto sektora sa najviac podieľa štát. Oblasti kvartérneho sektora sú finančne náročné a z pohľadu profitu nevýhodné. Väčšina odvetví je financovaná z verejných zdrojov.

K 31.12.2014 bolo na území obce Háj spolu 8 fyzických osôb a 6 podnikov. Z fyzických osôb najviac podnikalo v sekundárnom sektore (4). Primárny a terciálny sektor bol zastúpený 2 podnikateľmi. Odlišná situácia bola pri právnických osobách - podnikoch, kde v primárnom a sekundárnom sektore podnikalo po 1 subjekte a v terciálnom 4 subjekty. V kvartérnom sektore nepodnikal žiadny podnik ani fyzická osoba.

Tabuľka č.13: Zastúpenie podnikatelských subjektov po jednotlivých sektoroch k 31.12.2014

Sektor	Fyzické osoby		Právnické osoby	
	počet	%	počet	%
primárny	2	25,00	1	16,67
sekundárny	4	50,00	1	16,67
terciálny	2	25,00	4	66,67
kvartérny	0	0,00	0	0,00

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.14: Zastúpenie podnikateľských subjektov po jednotlivých sektoroch k 31.12.2014

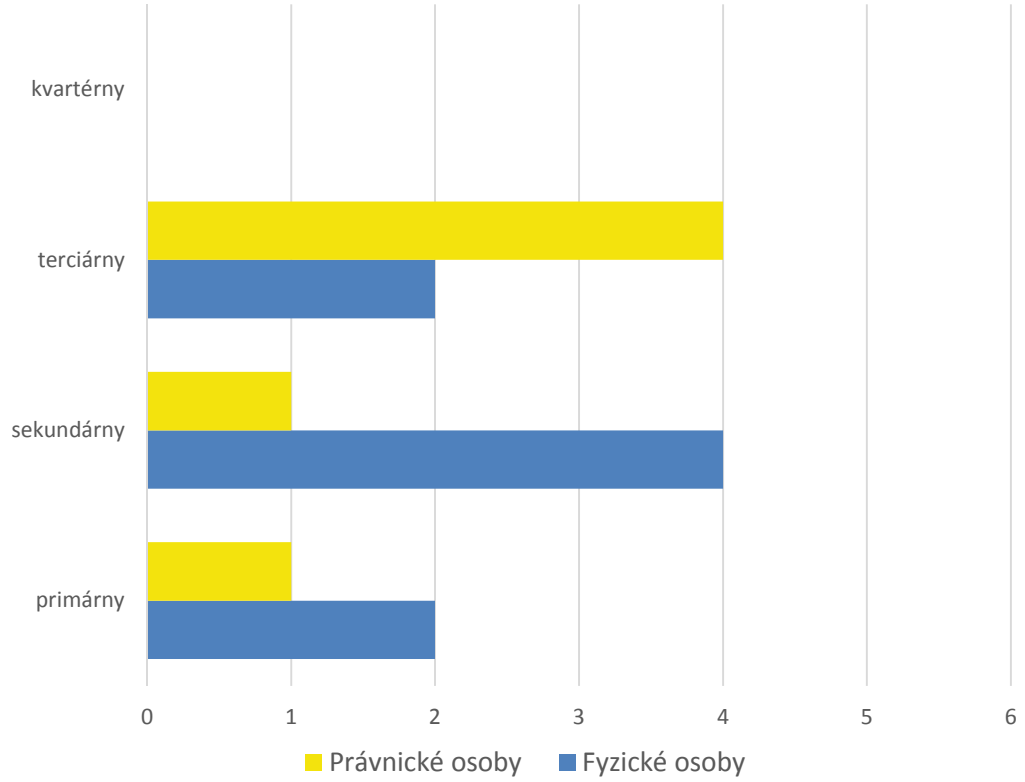

Zdroj: Štatistický úrad SR

4.2 Zamestnávatelia

4.2.1 Vývoj počtu právnických osôb

Počet právnických osôb podnikov vzrástol od roku 2007 do roku 2014 z 2 na 6, pričom v prých dvoch rokoch sledovaného obdobia bola zaregistrovaná iba 1 právnická osoba. Počet právnických osôb nezameraných na zisk bol konštantný – 3.

Tabuľka č.14: Vývoj počtu právnických osôb v obci Háj v období rokov 2004 až 2014.

Kategória / rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby – podniky	1	1	2	2	2	3	3	3	4	5	6
Právnické osoby – neziskové	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Právnické osoby spolu	**4**	**4**	**5**	**5**	**5**	**6**	**6**	**6**	**7**	**8**	**9**

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.15: Vývoj počtu právnických osôb v obci Háj v období rokov 2004 až 2014.

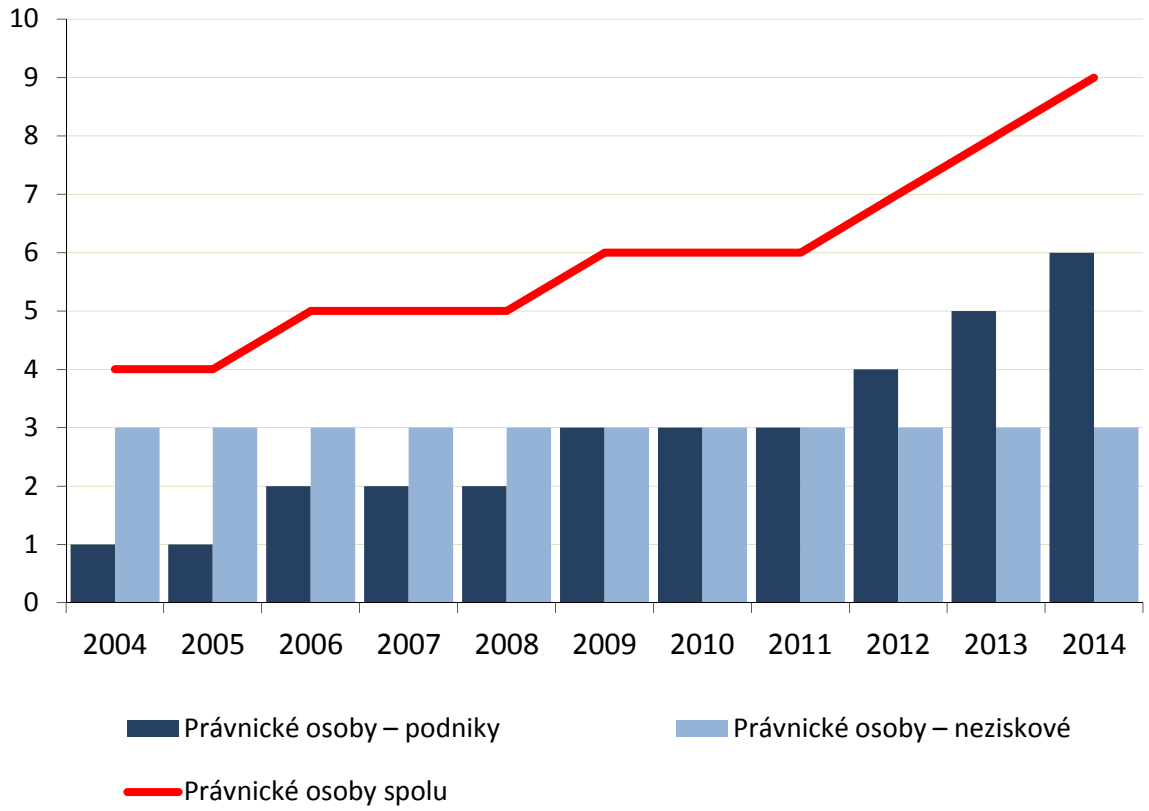

Zdroj: Štatistický úrad SR

Celkový počet právnických osôb - podnikov v období rokov 2007 - 2008 stagnoval. V období rokov 2009 až 2011 mierne vzrástol a od roku 2012 rastie. Tento rast vykazuje vyššie tempo ako v období rokov 2004 - 2008. Nárast je v značnej miere ovplyvnený neistou situáciou počas celosvetovej krízy, keď veľa podnikateľov - fyzických osôb volilo viac bezpečný spôsob podnikania formou s.r.o. Bolo to podmienené aj politikou vlády v oblasti daní a odvodov, keď bolo aj vzhľadom na neistotu trhu výhodou podnikať nie ako živnostník, ale ako s.r.o. Tieto výhody boli čiastočne vládou úspešne eliminované zavedením daňových licencií od roku 2015, takže v budúcom období nepredpokladáme v obci Háj udržanie momentálneho tempa rastu právnických osôb – podnikov.

Tabuľka č. 15: Porovnanie zastúpenia podnikov na 100 obyvateľov v obci Háj s okresom Košice – okolie a Slovenskom

PO – podniky na 100 obyvateľov/rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Háj, okres Košice - okolie	0,35	0,36	0,73	0,72	0,72	1,09	1,09	1,04	1,37	1,68	2,07
Košice - okolie	0,57	0,65	0,69	0,75	0,82	0,84	0,95	1,02	1,11	1,23	1,38
Slovensko	1,38	1,55	1,73	1,88	2,22	2,35	2,64	2,85	3,05	3,36	3,63

Obrázok č.16: Porovnanie zastúpenia podnikov na 100 obyvateľov v obci Háj s okresom Košice – okolie a Slovenskom.

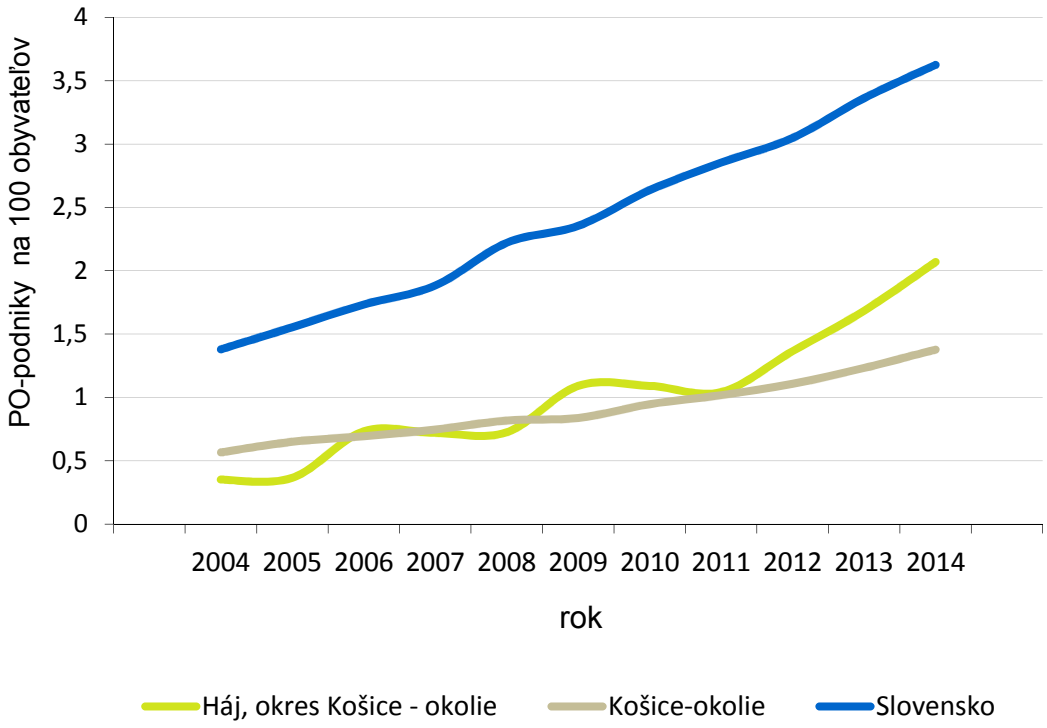

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tendencia vývoja počtu právnických osôb v obci Háj v hrubých rysoch sleduje tendencie v rámci okresu aj Slovenska. Ak porovnáme počet právnických osôb - podnikov na 100 obyvateľov, do roku 2006 nebola v obci evidovaná žiadna právnická osoba – podnik. Od roku 2007 tu začali vznikať podniky s celkovou tendenciou rastu pod úrovňou okresu Košice - okolie a Slovenska. Vzhľadom na štatisticky malý počet podnikov (od 0 do 2) v obci detailné porovnávanie s nadradenými regiónmi je nerelevantné.

4.2.2 Vývoj počtu fyzických osôb

K 31.12.2014 bolo v obci Háj evidovaných spolu 8 podnikateľov - fyzických osôb, z toho bolo 7 živnostníkov, nikto nevykonával slobodné povolanie a 1 samostatne hospodáriaci roľník (SHR). V porovnaní s rokom 2004 bola situácia v kategóriách slobodné povolania a SHR rovnaká a v kategórii živnostníci počet stúpol. Celkový počet fyzických osôb – podnikateľov oproti roku 2004 stúpol viac ako dvojnásobne. Celkový počet fyzických osôb - podnikateľov (FO) stúpol z 3 v roku 2004 na 8 v roku 2014, živnostníkov z 2 na 7. Počet SHR dlhodobo pretrváva na hodnote 1 a rovnako aj počet slobodných povolaní počas celého sledovaného obdobia zostáva na hodnote 0. Vzhľadom na malý rozsah spracovaných štatistických údajov (od 3 do 8) nie je relevantné sledovať tendencie vývoja a takisto sa ťažko dá predpovedať budúci vývoj. Predpokladáme však, že tendencia počtu fyzických osôb v obci bude mať skôr klesajúcu tendenciu tak, ako je to v rámci Slovenska a tiež okresu Košice - okolie.

Tabuľka č.16: Vývoj počtu fyzických ch osôb v obci Háj v období rokov 2004 až 2014.

kategória FO / rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	2	3	4	4	4	4	4	4	4	6	7
Slobodné povolania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatne hospodáriaci roľníci	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Fyzické osoby – spolu	3	4	5	5	5	6	6	5	5	7	8

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.17: Vývoj počtu fyzických osôb-podnikateľov v obci Háj v období rokov 2004 až 2014.

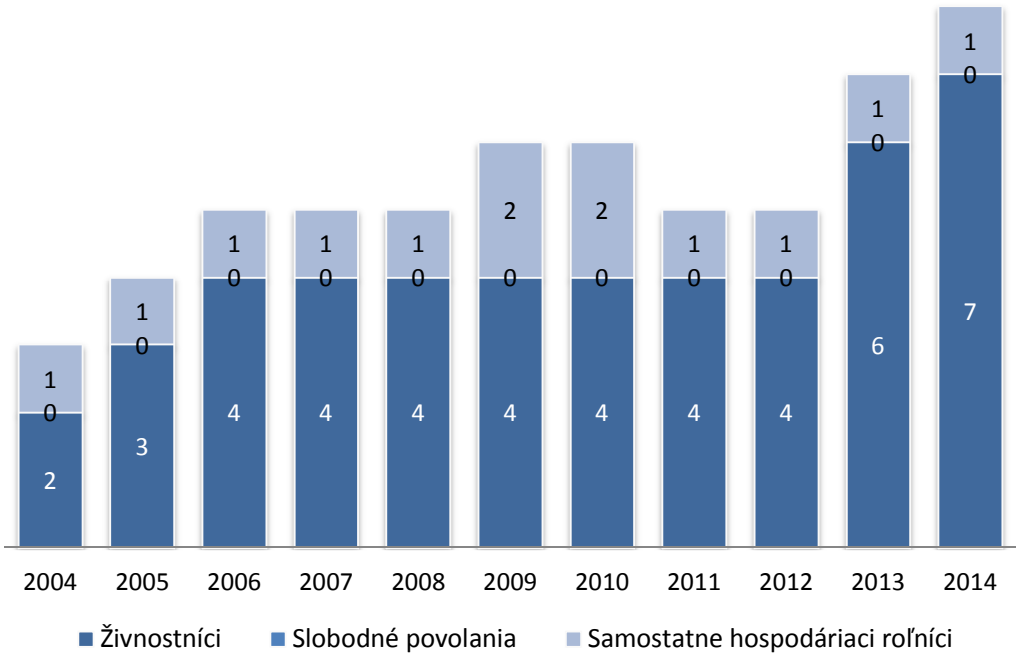

Zdroj: Štatistický úrad SR

V roku 2004 pripadalo na 100 obyvateľov obce Háj 1,05 fyzických osôb - podnikateľov. V tom istom období v rámci okresu Košice - okolie to bolo 4,02 FO na obyvateľa, ale v rámci Slovenska až 6,7. Najvyšší podiel FO na 100 obyvateľov bol v roku 2014 a to 2,76 , kým v okrese to bolo 3,85 a v rámci Slovenska 6,82. Opäť je možné konštatovať fakt, že štatistické hodnoty sú oproti zvyšku Slovenska dlhodobo veľmi nízke.

Tabuľka č.17: Porovnanie vývoja počtu fyzických osôb - podnikateľov na 100 obyvateľov v obci Háj, v okrese Košice-okolie a na Slovensku v období rokov 2004 až 2014.

Fyzické osoby na 100 obyvateľov/rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Háj, okres Košice - okolie	1,05	1,46	1,83	1,8	1,81	2,18	2,18	1,74	1,71	2,36	2,76
Okres Košice - okolie	4,02	4,06	4,2	4,46	4,58	4,39	4,37	4,11	3,99	4,01	3,85
Slovensko	6,7	6,82	7,2	7,41	7,74	7,65	7,56	7,46	7,17	7,06	6,82

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.18: Provnanie vývoja počtu fyzických osôb - podnikateľov na 100 obyvateľov v obci Háj, v okrese Košice - okolie a na Slovensku v období rokov 2004 až 2014.

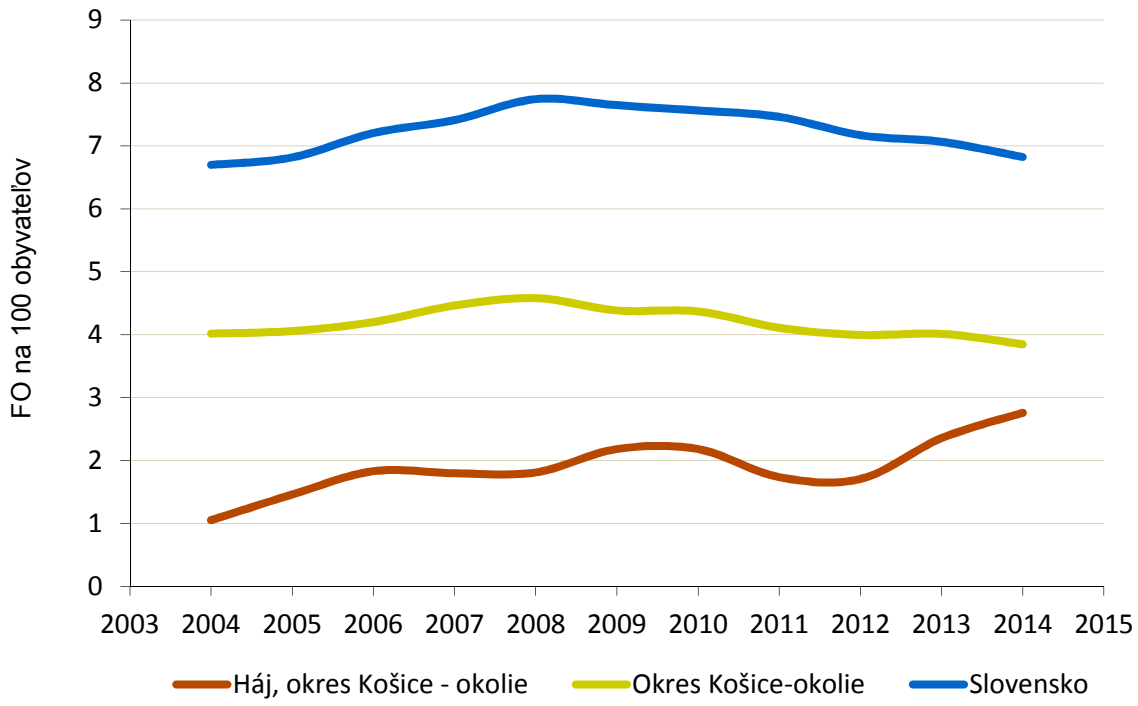

Zdroj: Štatistický úrad SR

V ďalšom období v súvislosti so zhoršením podnikateľského prostredia pre malé právnické osoby (zavedenie daňovej licencie, nepriame zvyšovanie daní a pod.) nepredpokladáme zmenu v tendencii pomerne nízkeho počtu fyzických osôb - podnikateľov v obci Háj.

4.2.3 Štátne a verejné inštitúcie

Tabuľka č.20: Organizácie Obce Háj

Organizácia	Názov	Počet zamestnancov
Organizácie obce	Obecný úrad	2

Zdroj: Podklady obecného úradu Háj

Tabuľka č.21: Štátne a iné inštitúcie pôsobiace na území obce Háj

Organizácia	Názov	Počet zamestnancov
	Slovenská pošta	1

Zdroj: Podklady obecného úradu Háj

4.2.4 Podnikateľské prostredie

Samospráva nemá priame kompetencie v oblasti opatrení na trhu práce. V rámci svojich kompetencií sa môže snažiť vytvoriť podmienky pre zlepšenie podnikateľského prostredia a rozvoj podnikania v meste, prípadne marketingovo podporovať image mesta ako miesta vhodného pre podnikanie.

Základný obraz o celkovej kvalite podmienok na podnikanie bol spracovaný na úrovni okresov formou Indexu regionálneho podnikateľského prostredia (IRPP), ktorý spracovala Podnikateľská aliancia Slovenska v rámci projektu Konkurencieschopné regióny 21, ktorého cieľom bolo identifikovať konkurenčné výhody a nevýhody podnikateľského prostredia v jednotlivých okresoch SR a naformulovať vhodné stratégie ekonomického rozvoja regiónov. IRPP je výstupom komplexného modelu a je počítaný pre každý okres v SR na základe dostupných štatistických dát a údajov získaných z pocitového prieskumu medzi manažérmi firiem. Okres Košice - okolie sa indexom 3,15 umiestnil v rámci Slovenska na 51. mieste z celkových 79.

Podľa hodnotenia IRPP sú ako najväčšie konkurenčné výhody okresu sú vnímané:

- Vplyv činnosti úradov na podnikanie
- Plnenie úloh úradmi
- Disciplína a pracovitosť zamestnancov
- Dostupnosť voľnej pracovnej sily
- Elektronická komunikácia s úradmi

Na druhej strane ako najväčšie bariéry rozvoja podnikania okresu sú vnímané:

- Vnímanie nezamestnanosti
- Úroveň vzdelania
- Rozvojový potenciál okresu
- Kvalita cestnej infraštruktúry
- Vplyv polohy okresu na podnikanie
- Úroveň konkurencie v službách
- Vnímaná úroveň technológií
- Dostupnosť finančných a kapitálových zdrojov
- Migrácia kvalifikovanej pracovnej sily
- Prepojenie odborných škôl s trhom práce

Vzhľadom na polohu obce Háj a fakt, že infraštruktúra, úrady, školstvo a ľudské zdroje sú spoločné alebo porovnateľné s okresom, môžeme index regionálneho podnikateľského prostredia platný pre okres Košice-okolie aplikovať aj na obec Háj.

4.3 Poľnohospodárstvo a lesy

Celková výmera pôdneho fondu obce Háj predstavuje 2135,79 ha, z toho poľnohospodárska pôda predstavuje 806,07 ha, čo je 37,74% celkovej výmery katastra a nepoľnohospodárska pôda predstavuje 1329,72 ha, čo predstavuje 62,26 % celkovej výmery katastra obce. Najvyššie zastúpenie majú lesné pozemky (60,18%), nasledujú trvalé trávne porasty (25,59%) a orná pôda (11,46%). Zastavané plochy a nádvoria predstavujú 1,45% plochy katastra obce. Ostatné plochy sú zastúpené menej ako 1 percentom.

Podnikaním v oblasti poľnohospodárstva sa v obci zaoberá 1 samostatne hospodáriaci roľník. V oblasti lesníctva pôsobia 2 subjekty, z toho jeden živnostník a pozemkové spoločenstvo Urbariát obce Háj.

Tabuľka č.22: Pôdny fond obce Háj k 31.12.2014

Typ pozemku	výmera v ha	%
Celková výmera	**2135,79**	**100,00**
Poľnohospodárska pôda	**806,07**	**37,74**
orná pôda	244,81	11,46
vinice	0,00	0,00
záhrady	11,32	0,53
ovocné sady	3,49	0,16
trvalé trávne porasty	546,46	25,59
Nepoľnohospodárska pôda	**1329,72**	**62,26**
lesné pozemky	1285,31	60,18
vodné plochy	6,09	0,29
zastavané plochy a nádvoria	31,06	1,45
ostatné plochy	7,26	0,34

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obrázok č.19: Pôdny fond obce Háj k 31.12.2014

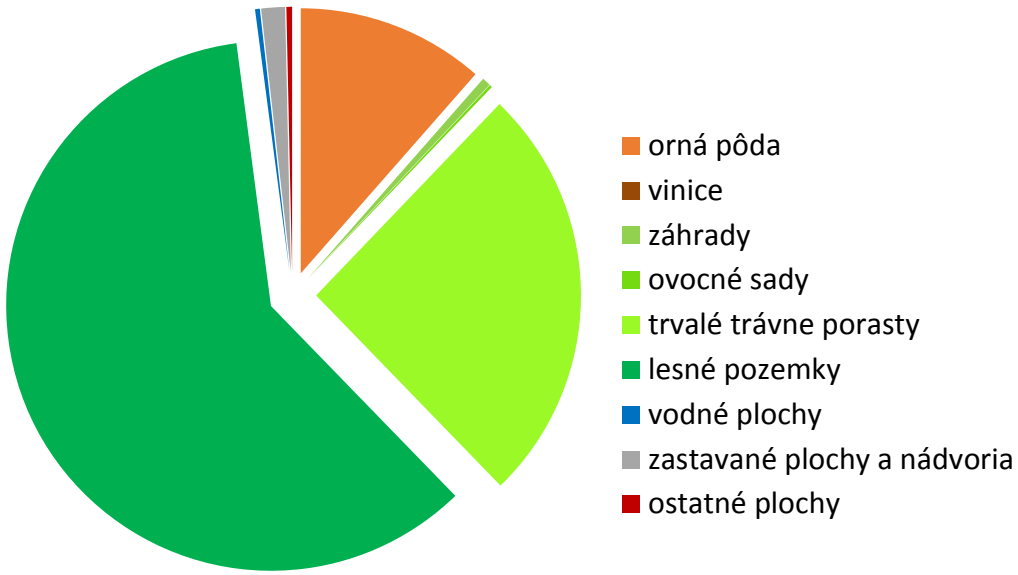

Zdroj: Štatistický úrad SR

5. Charakteristika stavu občianskej vybavenosti

5.1 Bývanie

5.1.1 Základné údaje o domovom a bytovom fonde

V obci sa žiadne bytové domy nenachádzajú. Rodinných domov je spolu 122, z toho 85 je obývaných ľuďmi prihlásenými na trvalý pobyt. Obec je obľúbenou lokalitou pre obyvateľov Košíc, ktorí tu majú svoje víkendové domy a chalupy. Na tento účel sa využíva spolu 37 domov, pričom ich majitelia nie sú v obci prihlásení na trvalý pobyt

Tabuľka č.23: Počet a obývanosť bytov v roku 2011

Počet bytov v bytových domoch				Počet bytov v rodinných domoch			
Spolu	obývané	neobývané	nezistené	Spolu	obývané	neobývané	nezistené
0	0	0	0	122	122	0	0

Zdroj: Evidencia OÚ Háj

Bytový fond zaznamenáva trend rekonštrukcie starších domov. Rekonštruujú sa prevažne domy určené na víkendové domy a chalupy, ale aj pre trvalé bývanie.

5.2 Zdravotníctvo

V obci Háj nie je žiadne zdravotnícke zariadenie ani lekáreň. Obyvatelia obce využívajú zariadenia poskytujúce zdravotnícku starostlivosť v obci Turňa nad Bodvou, kde sa poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sústreďujú v objekte zdravotného strediska. V budove pôsobí 6 ambulancií, ktoré poskytujú zdravotnú starostlivosť nielen pre obyvateľov Turne nad Bodvou ale aj pre obyvateľov z regiónu, vrátane obyvateľov obce Háj. Sú tu sústredené nasledovné ambulancie:

- Detská ambulancia
- 2 stomatologické ambulancie
- Gynekologická ambulancia
- 2 všeobecné ambulancie pre dospelých

V Turni nad Bodvou sú 2 lekárne:

- Lekáreň TURŇA
- Lekáreň POD HRADOM

Lekárska služba prvej pomoci pre obyvateľov obce Háj má svoju stanicu v meste Moldava nad Bodvou a zabezpečuje ju nezisková organizácia Zachraňujeme životy, n.o., ktorá má ambulanciu tiež v budove polikliniky. Takisto v Moldave nad Bodvou je najbližšia stanica Rýchlej lekárskej pomoci, ktorú zabezpečuje firma Košická záchranka, n.o. Ďalší poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sú dostupní v meste Moldava nad Bodvou, kde sa poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sústreďujú v budove polikliniky na ulici Československej armády. V budove polikliniky pôsobí 46 lekárov.

5.3 Technická infraštruktúra

5.3.1 Vodovod, kanalizácia

Vodovodná sieť v obci má celkovú dĺžku 1200 metrov a napojenosť obyvateľstva na vodovod je 95%. Obyvatelia, ktorí nie sú napojení na verejný vodovod, využívajú vlastné zdroje - studne.

Kanalizačná sieť v obci nie je vybudovaná. Odvod a spracovanie splaškových vôd sa rieši buď individuálnymi domovými čističkami alebo v prevažnej miere septikmi, z ktorých sa splaškové vody odvážajú do ČOV v Turni nad Bodvou.

Tabuľka č.24: Vodovod a kanalizácia

Poskytovateľ	**Obec Háj**
Dĺžka vodovodnej siete (v metroch)	1200 m
% napojenia obyvateľov	95%
Dĺžka kanalizácie (v metroch)	0
% napojenia obyvateľov	0%

Zdroj: Podklady obecného úradu Háj

5.3.2 Plynofikácia

V obci Háj je vybudovaná rozvodná sieť plynu v dĺžke 2000 m, na ktorú je napojených 70% obyvateľov obce.

Tabuľka č.25: Plynovodná sieť a napojenosť obyvateľstva

Dĺžka siete (v metroch)	2 000
% napojenia obyvateľov	70%

Zdroj: Podklady obecného úradu Háj

5.3.3 Využívanie OZE

V obci Háj nie sú inštalované žiadne zariadenia využívajúce alebo produkujúce obnoviteľné zdroje energie.

5.4 Dopravná infraštruktúra

Cez obec ani cez jej kataster neprechádza žiadna cesta I. alebo II. triedy. Cesta III. triedy č.050175 spájajúca obec s obcou Turňa nad Bodvou (križovatka s cestou I triedy E 571) má v intraviláne obce dĺžku spolu 1,2 km. Dĺžka miestnych komunikácií je 1 km a chodníkov 40 m. Na území obce je 1 autobusová zastávka a 6 mostov na miestnych komunikáciách. V obci je 1 oficiálne parkovacie miesto.

Tabuľka č.26: Dopravná infraštruktúra obce Háj

Cesty I. triedy	0 m
Cesty II. Triedy	0 m
Cesty III. Triedy	1200 m
Miestne komunikácie	1000 m
Počet mostov na miestnych komunikáciách	6
Chodníky	40 m
Parkovacie miesta	1
Autobusové zastávky	1

Zdroj: Podklady obecného úradu Háj

V obci Háj je spolu 32 svetelných miest, ktoré pokrývajú približne 45% plochy obce. Posledná rekonštrukcia verejného osvetlenia bola v roku 2013, keď boli vymenené všetky svetelné body za úspornejšie (ale neboli vymenené na LED), pričom vonkajšie vedenie nebolo menené, takže sa počíta s jeho inováciou a rekonštrukciou.

Tabuľka č.27: Verejné osvetlenie

Počet svetelných bodov	32
Pokrytie (približne)	45%

Zdroj: Podklady obecného úradu Háj

5.5 Iné služby

V obci je prevádzka Slovenskej pošty a.s., ktorá poskytuje základné poštové služby pre obyvateľstvo.

Územie obce je najlepšie pokryté signálom mobilného operátora O2. Hlasové služby sú dostupné na celom území obce, a tiež internet v kvalite GPRS/EDGE, čiastočne aj v kvalite 3G. Hlasové služby Orange a T-com sú dostupné čiastočne a takisto aj dátové pripojenie v základnej kvalite GPRS/EDGE je dostupné čiastočne. Lepšie podmienky na príjem signálu sú v južnej časti obce, ktorá sa už otvára z tiesňavy Hájskej doliny do roviny. Ďalším poskytovateľom bezdrôtového internetu je spoločnosť Belasa NET s.r.o. so sídlom v Moldave nad Bodvou, ktorá svojimi službami pokrýva aj ďalšie obce regiónu vrátane obce Háj.

Na pošte v obci Turňa nad Bodvou je aj pobočka Poštovej banky. V Turni nad Bodvou sú tiež bankomaty Slovenskej sporiteľne a VÚB banky.

Ďalšie služby sú k dostupné v meste Moldava nad Bodvou, kde pôsobia nasledujúce bankové inštitúcie:

- Prima banka Slovensko a.s.
- Slovenská sporiteľňa, a.s.
- VÚB Banka
- Slovenská pošta - Poštová banka

Ďalej sa tu nachádzajú aj vysunuté pracoviská alebo pobočky nasledovných verejných inštitúcií:

- Dôvera zdravotná poisťovňa - pobočka
- Všeobecná zdravotná poisťovňa - pobočka
- Pobočka Sociálnej poisťovne
- podateľňa Daňového úradu Košice
- Okresný úrad Košice - okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou, katastrálny odbor

6. Hodnotenie a analýza situácie v oblasti sociálnych vecí, vzdelávania a kultúry

6.1 Sociálna infraštruktúra a služby

6.1.1 Sociálne služby poskytované obcou

Obec Háj v rámci poskytovania sociálnych služieb svojim obyvateľom nad rámec zákonom stanovaných povinností zabezpečuje dovoz teplej stravy pre dôchodcov a sociálne odkázaných. Obec nemá zariadenie sociálnych služieb, ale funguje tu klub dôchodcov.

6.2 Hodnotenie v oblasti vzdelávania

V obci nie je materská škôlka ani základná škola. Deti chodia do školy do obce Turňa nad Bodvou, ktorá je vzdialená 5 km.

6.2.3 Kultúra a šport

Obec Háj má vlastný kultúrny dom, ktorý využívajú obyvatelia obce na rôzne akcie kultúrneho a spoločenského charakteru, ako fašiangová slávnosť, poľovnícka zábava, Deň matiek alebo posedenie s dôchodcami. V obci funguje aj miestny klub dôchodcov, ktorý má vlastné priestory.

Futbalové ihrisko, ktoré obec vybudovala, je miestom stretnutia obyvateľov obce predovšetkým pri športových akciách (futbalový turnaj), no priestor poskytuje aj pre organizáciu podujatia Obecné dni.

7. Hodnotenie environmentálnej situácie

7.1 Ochrana životného prostredia

7.1.1 Ekologická stabilita územia

Súčasná krajinná štruktúra je výsledkom pôsobenia ľudskej činnosti na jednotlivé zložky krajiny a zároveň odráža stupeň ľudskou činnosťou spôsobenej premeny krajiny. V rámci posudzovania súčasnej krajinnej štruktúry sa vyhodnocujú konkrétne hmotné prvky krajiny ako vegetácia, vodné plochy, prvky poľnohospodársky využívanej pôdy, zastavané plochy a objekty.

Z hľadiska dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia sú najvýznamnejšie lesné pozemky, trvalé trávne plochy a vodné plochy. Táto kvalifikácia zahrňuje len kvantitatívne hodnotenie z pohľadu súčasnej krajinnej štruktúry a nezohľadňuje kvalitatívne ukazovatele ako napríklad znečistenie životného prostredia. Z hľadiska súčasnej krajinnej štruktúry sa rozlišuje 5 stupňov:

- I Výrazne stabilné územie
- II Stabilné územie
- III Stredne stabilné územie
- IV Málo stabilné územie
- V Nestabilizované územie

Kataster obce Háj bol na základe popísanej metodiky zaradený do II. stupňa ako stabilné územie.

7.1.2 Hodnotenie katastra obce na základe Environmentálnej regionalizácie Slovenska

Environmentálna regionalizácia Slovenska (ERS) je proces priestorového členenia krajiny, v ktorom sa podľa stanovených kritérií a vybraného súboru environmentálnych charakteristík vyčleňujú regióny s určitou kvalitou stavu alebo tendencie zmien životného prostredia. Pri členení sa vyhodnocujú údaje z oblastí: ovzdušie, voda, pôda, horninové prostredie, biota a odpady. Uplatňujú sa diferencované postupy pri spracovaní dát o životnom prostredí. Kým napríklad v rámci zložky životného prostredia „voda“ sa v značnej miere využívajú výsledky monitoringu čistoty povrchových a podzemných vôd, v zložke „ovzdušie“ sa pre nedostatočnú sieť monitorovacích staníc využívajú metódy modelovania stavu znečistenia ovzdušia. Výsledkom poslednej aktualizácie ERS je rozčlenenie územia SR do regiónov podľa piatich stupňov environmentálnej kvality:

I.stupeň tvorí prostredie vysokej úrovne

II. stupeň prostredie vyhovujúce

III. stupeň prostredie mierne narušené

IV. stupeň prostredie narušené

V. stupeň – prostredie silne narušené, tieto územia tvoria jadrá zaťažených oblastí.

Na území SR bolo takto vymedzených 8 zaťažených oblastí. Obec Háj leží na okraji **košicko - prešovskej zaťaženej oblasti**. Medzi ukazovatele, ktoré významnou mierou ovplyvnili zaradenie katastra obce do II. až III. stupňa patrí predovšetkým znečistenie ovzdušia.

7.1.3 Kvalita ovzdušia

Kvalita ovzdušia podľa projekcie miery prekročenia nadhraničných hodnôt koncentrácií patrí do II. až III. stupňa (z 5 stupňovej stupnice), čo znamená, že v nadhraničných hodnotách koncetrácie sa nachádza 1 až 2 sledované látky. Pre kataster obce Háj sú to konkrétne prekročené limity CO a PM_{10} .

7.1.4 Kvalita povrchových vôd

Pri posudzovaní kvality povrchových vôd sme vychádzali z kvality vody rieky Bodva, ktorá je najvýznamnejším tokom v bezprostrednom okolí obce. Podklady sme čerpali z mapových podkladov Slovenskej agentúry životného prostredia – Centra ekologickej regionalizácie Košice a sú z úseku medzi Medzevom a štátnou hranicou. Kvalita vody rieky Bodva je premenlivá a za sledované obdobie (2003 - 2015) má zhoršujúcu sa tendenciu. Na tejto tendencii sa podieľa aj výrazný deficit vody, ktorý spôsobuje zvyšovanie koncentrácie znečisťujúcich látok aj v prípade, že ich celkové množstvo sa nezvyšuje.

Približne polovicu rozlohy katastra obce tvoria krasové planiny so strmými zrázmi, ktoré sú zásobárňou podzemných krasových vôd. Na úpätí planín je množstvo prameňov – krasových vyvieračiek, ktoré odvádzajú vody z rozsiahlych podzemných labyrintov. Zatopená časť jaskyne Kunia pripasť bola zdokumentovaná dokonca aj pod samotným intravilánom obce. Kvalita vody z prameňov vzhľadom na jej pôvod je výborná a jeden z prameňov nad obcou je zachytený v zbernej nádrži a slúži ako zdroj pitnej vody pre obyvateľov obce.

7.1.5 Chránené územia

Do katastra obce zasahuje veľkoplošné chránené územie Národný park Slovenský kras a Chránené vtáčie územie Slovenský Kras.

Národný park Slovenský kras s rozlohou 34 611 ha bol vyhlásený 13. februára 2002. Územie Slovenského krasu patrí medzi najbohatšie územia z hľadiska botaniky v strednej Európe. Najväčší význam majú endemické druhy ako napríklad rumenica turnianska, ktorá je vedená vo svetovej červenej knihe ohrozených druhov. Na území národného parku sa nachádza biocentrum provinciálneho významu (Zádielská planina) a nadregionálneho významu (Plešivecká planina, Hrhovské rybníky a Dolný vrch).

Chránené vtáčie územie Slovenský kras s rozlohou 40 616 ha v prevažnej miere prekrýva NP Slovenský kras, s pestrou mozaikou biotopov - skalné, lesné, vodné, pasienky, lúky, sady a vinice. Medzi najdôležitejšie hniezdiče patrí penica jarabá (Sylvia nisoria), lelek lesný (Caprimulgus europaeus) a skaliar pestrý (Monticola saxatilis), ktoré sú viazané na riedke nízke, zväčša dubové lesíky a krovinaté porasty na skalných biotopoch.

7.2 Odpadové hospodárstvo

Obec Háj má zavedený zber separovaného odpadu, ktorého odvoz vykonáva zvozová spoločnosť, zabezpečujúca takisto zber komunálnych odpadov. Separovaný odpad sa zbiera do veľkokapacitných kontajnerov, ktoré sú umiestnené pri obecnom úrade a odvoz odpadu je zabezpečený podľa zvozového kalendára na odvoz odpadu.

Tabuľka č.28: Vznik a separovanie komunálneho odpadu

Odpad / rok	2010	2011	2012	2013	2014
Komunálny odpad (v tonách)	127,37	29,46	40,84	32,66	16,30
Vyseparovaný odpad (v tonách)	0	0	0,80	10,11	30,75
Vyseparovaný odpad (v %)	0	0	1,92	23,64	65,35

Zdroj: Podklady obecného úradu Háj

Pomer vyseparovaného odpadu k celkovému množstvu vzniknutého odpadu sa neustále zlepšuje a obec Háj patrí medzi tie obce regiónu, ktoré vykazujú najvyšší pomer separovaného odpadu. Aj napriek tomu obec a aj celý región v pomere vyseparovaného odpadu zaostáva za vyspelými krajinami Európy a je potrebné sa tejto téme naďalej venovať, a to predovšetkým osvetou medzi obyvateľmi.

8. Určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce

8.1 Východiská rozvoja – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2007 – 2013

V súlade s analýzou obce boli v PHSR obce na roky 2007-2013 zadefinované tieto kritické oblasti pre obec Háj:

- **Infraštruktúra a občianska vybavenosť**
- **Spoločenský život**
- **Podnikanie a rozvoj služieb**
- **Životné prostredie**
- **Cestovný ruch**

Po zadefinovaní kritických oblastí boli pre jednotlivé oblasti definované strategické zámery a tie boli následne rozpracované do jednotlivých opatrení.

Zámer	**1. Infraštruktúra a občianskej vybavenosť**	**2. Spoločenský život**	**3. Podnikanie a rozvoj služieb**	**4. Životné prostredie**	**5. Cestovný ruch**
Cieľ	1.1. Realizácia výstavby obecného vodovodu, kanalizácie a ČOV a vybudovanie druhého vodojemu	2.1. Vytvorenie Klubu mladých v obci	3.1. Podpora podnikania v drevovýrobe- prvotné a finálne spracovanie dreva	4.1. Separácia a zber komunálneho odpadu a jeho zhodnotenie	5.1. Dobudovanie turistickej ubytovne
	1.2. Vonkajšia renovácia rímskokatolíckeho kostola a jeho okolia (prístupová cesta, schodisko, osvetlenie a pod.)	2.2. Vytvorenie knižnice a internetovej kaviarne	3.2. Podpora podnikania a rozvoj poľnohospodárstva, s prednostným využitím	4.2. Vybudovanie obecného kompostoviska	5.2. Rozšírenie športového areálu o nové športoviská
	1.3. Odkúpenie historického domu a zriadenie obecného múzea ľudovej tvorby “TÁJ HÁZ“	2.3. Zriadenie obecného múzea ľudovej tvorby “TÁJ HÁZ“	3.3 Dobudovanie turistickej ubytovne a skvalitnenie jej prevádzky	4.3. Protipovodňové opatrenia, regulácia a estetizácia potokov	5.3. Zriadenie obecného múzea ľudovej tvorby “TÁJ HÁZ“

	1.4. Renovácia a rozšírenie oboch cintorínov (oplotenie, prístupové cesty, osvetlenie)	2.4 Vypracovanie architektonickej štúdie centra obce	3.4. Predkladanie projektov na rozvoj cezhraničnej spolupráce		5.4. Vybudovanie nových resp. rekonštrukci a existujúcich detských a športových ihrísk
	1.5. Rekonštrukcia ciest v majetku obce a prístupových ciest v majetku SSC	2.5. Predkladanie projektov v oblasti rozvoja mládežníckej politiky (program EÚ – Mládež v akcii)			5.5. Vybudovanie siete turistických a cykloturistických trás
	1.6. Výstavba resp. rekonštrukcia chodníkov	2.6. Rozvoj celoživotného vzdelávania občanov v oblasti podnikania a informačných systémov			5.6. Vzdelávanie obyvateľov v oblasti podnikania v cestovnom ruchu
	1.7. Rekonštrukcia budovy bývalej základnej školy	2.7. Zabezpečenie sociálnej starostlivosti o starých ľudí – zriadenie denného stacionára			5.7. Využívanie neobývaných domov pre chalupársku rekreáciu
Cieľ	1.8. Vybudovanie parkovísk pred dôležitými objektmi (obchody, kultúrny dom,				
	1.9. Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice a jej				
	1.10. Rekonštrukcia ve-rejného rozhlasu				
	1.11. Rekonštrukcia verejného osvetlenia				
	1.12. Rekonštrukcia autobusových zastávok				

Definované ciele ktoré neboli v predchádzajúcom období realizované sa prehodnotili. Tie z nich ktoré nestratili aktuálnosť boli zapracované do PHSR obce Háj na roky 2016 – 2023.

8.2 Východiská rozvoja – administratíva, výkonná a finančná kapacita

Obec Háj je samosprávnym, samostatným územným celkom Slovenskej republiky. Ako právnická osoba samostatne hospodári s vlastným a zvereným majetkom a s vlastnými a zverenými finančnými zdrojmi. Základom finančného hospodárenia obce je jeho rozpočet, ktorý obec pripravuje a schvaľuje samostatne a je vyjadrením ekonomickej samostatnosti na jeho území.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce, zložený z pracovníkov obce. Zabezpečuje výkon administratívnych a činností, ktoré súvisia s originálnymi kompetenciami danými platnými právnymi predpismi, ako aj ďalšie činnosti dané zákonmi, ktoré súvisia s preneseným výkonom štátnej správy. Obecný úrad Háj má 2 zamestnancov, ktorí majú skúsenosti s prípravou a realizáciou rozvojových projektov. V prípade väčších investičných projektov obec využíva služby externého manažmentu a podporných organizácií regionálneho rozvoja ako je Regionálna rozvojová agentúra v Moldave nad Bodvou a odborné kapacity kancelárie Združenia miest a obcí údolia Bodvy. Na základe hodnotenia Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy INEKO mala v roku 2014 obec Háj výborné finančné zdravie (5,7 boda z celkových 6). Pre stanovenie schopnosti obce realizovať svoje rozvojové aktivity je dôležitá jeho finančná kapacita, ktorú odzrkadľuje programový rozpočet obce. Obec ráta v období rokov 2016 - 2018 s rozpočtovými príjmami na úrovni 47,5 tis. EUR / rok okrem príjmov na rozvojové projekty financované z doplnkových zdrojov financovania.

9. SWOT analýza obce Háj

Tabuľka č.29: SWOT analýza – hospodárska oblasť

OBLASŤ HOSPODÁRSKA	
Silné stránky	**Slabé stránky**
• atraktívne prostredie obce a jej okolia • vyhľadávaná lokalita na rekreačné účely • zachovalé tradície • multikulturálne prostredie • aktívna spolupráca so zahraničnými subjektmi	• nedostatok ubytovacích kapacít • chýbajú stravovacie zariadenia • nedostatočná propagácie možností obce
Príležitosti	**Ohrozenia**
• rozvoj cestovného ruchu • využitie tradícií na tvorbu balíčkov CR • zvyšovanie atraktivity obce • budovanie drobnej infraštruktúry CR • využitie neobývaných domov na aktivity v oblasti CR	• nezáujem obyvateľov o aktivity v oblasti CR • vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných ľudí v štruktúre UoZ

Tabuľka č.30: SWOT analýza – sociálna oblasť

OBLASŤ SOCIÁLNA	
Silné stránky	**Slabé stránky**
• multikulturálne zloženie obyvateľstva	• vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných ľudí v štruktúre UoZ • chýbajú služby sociálne odkázaným obyvateľom
Príležitosti	**Ohrozenia**
• motivácia obyvateľov k podnikaniu v oblasti CR • cielené rekvalifikačné aktivity prioritne pre dlhodobo nezamestnaných	• nezáujem obyvateľov o aktivity v oblasti CR • nezáujem o rekvalifikačné aktivity

Tabuľka č.31: SWOT analýza – environmentála oblasť

OBLASŤ ENVIRONMENTÁLNA	
Silné stránky	**Slabé stránky**
• atraktívna poloha obce • veľmi čisté prostredie • bezprostrdná blízkosť veľkoplošných chránených území	• nevybudovaná kanalizačná sieť • nevyhovujúci stav vodovodu aj zložité majetkoprávne vzťahy • výskyt čiernych skládok TDO • nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov • cýbajú parkovacie miesta
Príležitosti	**Ohrozenia**
• zlepšenie povedomia obyvateľov v oblasti tvorby a ochrany ŽP • aktívne zapojenie obyvateľov do environmentálnych aktivít • zvýšenie plochy zelene v obci	• nasťahovanie sa neprispôsobivých obyvateľov do obce • nezáujem obyvateľov o zapojenie sa do tvorby ŽP